

Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky

**Odvetvová koncepcia odborného vzdelávania a prípravy žiakov
na výkon povolania, skupiny povolání a odborných činností
v rezorte dopravy a výstavby Slovenskej republiky**

**Bratislava
september 2018**

Obsah:

1 Úvod

- 1.1 Charakteristika pôsobnosti ministerstva
- 1.2 Súčasný stav a predpokladaný vývoj v odvetviach rezortu
 - 1.2.1 Doprava
 - 1.2.2 Elektronické komunikácie a poštové služby
 - 1.2.3 Stavebníctvo a bytová politika
 - 1.2.4 Cestovný ruch
- 1.3 Stredoškolské odborné vzdelávanie v rezorte

2 Východiská koncepcie

- 2.1 Právne, programové, strategické a koncepčné materiály
 - 2.1.1 Právne predpisy
 - 2.1.2 Programové, strategické a koncepčné materiály
- 2.2 Zamestnanosť a potreby trhu práce v odvetviach rezortu
 - 2.2.1 Doprava
 - 2.2.2 Elektronické komunikácie a poštové služby
 - 2.2.3 Stavebníctvo
 - 2.2.4 Cestovný ruch
 - 2.2.5 Vyhodnotenie potrieb trhu práce v odvetviach rezortu na základe monitorovania voľných pracovných miest uverejnených na webovom portáli „Profesia“
- 2.3 Súčasný stav odborného vzdelávania a prípravy žiakov v rezorte
 - 2.3.1 Stredné odborné školy a ďalšie stredné školy pripravujúce pre rezort
 - 2.3.2 Študijné a učebné odbory pripravujúce pre rezort
 - 2.3.3 Počty žiakov podľa skupín odborov vzdelávania
 - 2.3.4 Nezamestnanosť absolventov stredného odborného vzdelávania v rezorte
 - 2.3.5 Systém duálneho vzdelávania v podmienkach rezortu
- 2.4 Činnosť Pracovnej skupiny pre koordináciu rozvoja odborného vzdelávania a prípravy pre trh práce v rezorte dopravy a výstavby Slovenskej republiky

3 Ciele a priority koncepcie

4 Zásadné programové zmeny na dosiahnutie cieľov koncepcie

- 4.1 Zmeny v právnej úprave
- 4.2 Požiadavky na zabezpečenie vzdelávania pre jednotlivé profesie
- 4.3 Prevencia rizík ovplyvňujúcich napĺňanie cieľov koncepcie

5 Realizačný plán (pracovný postup na zabezpečenie zmien vyplývajúcich z koncepcie)

6 Záver

Prílohy (tabuľková príloha)

- Príloha 1 – Zoznam centier odborného vzdelávania a prípravy v rezorte
- Príloha 2 – Prehľad študijných a učebných odborov v rámci skupín odborov vzdelávania 36, 37, 63 a 64 v školskom roku 2017/2018
- Príloha 3 – Označenie stupňa vzdelania pre odbory v skupinách odborov vzdelávania 36, 37, 63 a 64

1 Úvod

Odvetvová koncepcia odborného vzdelávania a prípravy žiakov na výkon povolania, skupiny povolani a odborných činností v rezorte dopravy a výstavby Slovenskej republiky (ďalej len „koncepcia“) je vypracovaná podľa § 30 ods. 3 zákona č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 209/2018 Z. z. (ďalej len „zákon o odbornom vzdelávaní“), ktorý ukladá Ministerstvu dopravy a výstavby Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) povinnosť najmenej raz za štyri roky pripraviť koncepciu a predložiť ju Rade vlády Slovenskej republiky pre odborné vzdelávanie a prípravu.

Zámerom koncepcie je byť východiskovým dokumentom v oblasti stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy žiakov na výkon povolania v nadväznosti na potreby rezortu, určiť smerovanie vzdelávacieho procesu v závislosti od okolností, ktoré sú rozhodujúce pre vývoj a meniace sa požiadavky spoločnosti v oblasti získavania kvalifikácií požadovaných zamestnávateľmi na trhu práce, aj v oblasti rozvíjania vedomostí, zručností a kompetencií v rámci celoživotného vzdelávania.

1.1 Charakteristika pôsobnosti ministerstva

Ministerstvo je podľa § 8 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov (ďalej len „kompetenčný zákon“) ústredným orgánom štátnej správy pre dráhy a dopravu na dráhach, cestnú dopravu, kombinovanú dopravu, pozemné komunikácie, vnútrozemskú plavbu a prístavy, námornú plavbu, civilné letectvo, pošty, telekomunikácie, verejné práce, stavebný poriadok a územné plánovanie (okrem ekologických aspektov), stavebnú výrobu a stavebné výrobky, tvorbu a uskutočňovanie bytovej politiky, poskytovanie štátnej prémie k stavebnému sporeniu a štátneho príspevku k hypotekárnym úverom, cestovný ruch, energetickú hospodárnosť budov a tvorbu a uskutočňovanie politiky mestského rozvoja. Zároveň plní funkciu štátneho dopravného úradu a námorného úradu.

Od schválenia predchádzajúcej koncepcie (2014) nastali v oblasti pôsobnosti ministerstva zmeny. Najvýznamnejšími boli presun kompetencií v oblasti regionálneho rozvoja na Úrad vlády Slovenskej republiky s účinnosťou od 1. januára 2017 (novelizáciou kompetenčného zákona) a zrušenie príspevkovej organizácie Slovenská agentúra pre cestovný ruch jej začlenením do štruktúry ministerstva s účinnosťou od 31. decembra 2016 (Rozhodnutie ministra dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky č. 143/2016). Ministerstvu pribudli nové kompetencie v oblasti cestovného ruchu a zvýraznilo sa jeho kľúčové postavenie v rámci rozvoja tohto odvetvia.

Vo vzťahu k odbornému vzdelávaniu a príprave je ministerstvo podľa § 28 zákona o odbornom vzdelávaní koordinátorom odborného vzdelávania a prípravy pre trh práce na celoštátnej úrovni v rámci svojej odvetvovej pôsobnosti (oblasť dopravy, pošty, elektronických komunikácií, stavebníctva a cestovného ruchu). V rámci koordinačnej činnosti ministerstvo aktívne spolupracuje najmä s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (tvorba systémových zmien v odbornom vzdelávaní, tvorba sústavy študijných a učebných odborov, príprava pre strategické odvetvia a remeselné činnosti v rámci rezortu, tvorba Národnej sústavy kvalifikácií), Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (tvorba politiky trhu práce, podpora zamestnanosti v odvetviach rezortu, tvorba Národnej sústavy povolani), ďalšími subjektmi koordinácie stredoškolského odborného vzdelávania na celoštátnej a regionálnej úrovni, regionálnymi partnermi, so zamestnávateľmi, s univerzitami a so strednými odbornými školami (ďalej len „SOŠ“).

1.2 Súčasný stav a predpokladaný vývoj v odvetviach rezortu

Rezort dopravy a výstavby má strategický význam pre prosperitu slovenského hospodárstva, podmieňuje napredovanie ekonomiky Slovenskej republiky (ďalej len „SR“), prispieva k rozvoju vnútorného trhu, k tvorbe a zabezpečovaniu rastu pracovných miest.

1.2.1 Doprava

Dopravná infraštruktúra a služby poskytované v doprave sú neoddeliteľnou súčasťou každodenného života, prispievajú k znižovaniu disparity medzi regiónmi, rozvoju cestovného ruchu a sú kľúčovým faktorom pre zahraničné a domáce investície. Dôsledné plánovanie, priebežná príprava a realizácia rozvojových projektov určujúcich smer vo všetkých oblastiach dopravy sú dôležitými podmienkami rozvoja odvetvia so zameraním na oblasti a aspekty, ktorých podpora vedie k vytvoreniu udržateľného dopravného systému.

Odvetvie dopravy zahŕňa cestnú, železničnú, leteckú a vodnú dopravu a charakterizuje ho snaha o rekonštrukciu a modernizáciu dopravnej infraštruktúry, zaistenie bezpečnosti dopravnej prevádzky a ochrany, udržateľný rozvoj mestskej, prímestskej a regionálnej dopravy, podpora verejnej osobnej dopravy, tvorba integrovaných dopravných systémov a zavádzanie nových modelov dopravnej obsluhy.

V rámci cestnej infraštruktúry sa uskutočňuje výstavba a modernizácia úsekov diaľnic, rýchlostných ciest a ciest 1. triedy. V cestnej osobnej a nákladnej doprave sa podporuje rozvoj udržateľnej mobility, znižovanie emisií vozidiel v premávke a rozvoj nemotorovej dopravy. V osobnej doprave dominuje individuálna automobilová doprava a do roku 2020 sa predpokladá vybavenosť obyvateľov SR osobnými automobilmi hodnotou 289 automobilov na 1000 obyvateľov. Cestná doprava vďaka svojej flexibilitě reaguje na trendy v preprave tovarov, zabezpečení služieb pre konečného zákazníka a v rámci logistického reťazca patrí medzi výrazne sa rozvíjajúce oblasti dopravy, ktorej úspešnosť podporuje technický pokrok a nárast využívania komunikačných a informačných technológií.

Železničná doprava sa vyznačuje stabilizáciou pravidelnej osobnej a nákladnej dopravy. Zavedením bezplatnej prepravy v osobnej doprave (2014) sa zvýšil záujem o cestovanie vlakmi. Kvalita služieb železničnej osobnej dopravy sa zabezpečuje modernizáciou prestupných terminálov, výstavbou nových zastávok, budovaním technickej základne na opravu a údržbu vozového parku a celkovým skvalitnením prepravy cestujúcich. Nákladnú železničnú dopravu charakterizuje nárast intermodálnej prepravy, v železničnej infraštruktúre sa kladie dôraz na modernizáciu koridorových tratí. Cieľom rozvoja železničnej dopravy je najmä zvýšiť jej konkurencieschopnosť otvorením služieb a pracovného trhu železničnej osobnej dopravy do krajín Európskej únie (ďalej len „EÚ“), vzájomným uznávaním vozového parku a výrobkov, zvýšením úrovne interoperability, skvalitnením koordinácie pri modernizácii a prevádzke infraštruktúry a podporou vzájomného prepojenia informačných systémov.

Oblasť leteckej dopravy sa zameriava na rozvoj civilného letectva vrátane rozširovania počtu destinácií v EÚ, do ktorých sa pravidelne lieta, a zvyšovania výkonov leteckých dopravných služieb do tretích krajín. Zohráva strategicky významnú úlohu pri zabezpečovaní dopravných služieb so zahraničím. Letecká doprava je dynamickou silou rastu ekonomiky vďaka liberalizácii vnútorného trhu EÚ, ktorá má pozitívny vplyv na nárast počtu trás a rozvoj regionálnych letísk. Vnútroštátna letecká doprava slúži na zlepšenie mobility obyvateľov a vytvára vyhovujúce podmienky pre domácich a zahraničných investorov.

V oblasti vodnej dopravy je venovaná pozornosť najmä tvorbe kvalitného národného systému v námornej plavbe, vytváraní podmienok na zlepšenie splavnosti dunajskej vodnej cesty a rozvoju a modernizácii verejných prístavov. V rámci vnútrozemskej vodnej dopravy sa podporuje rozvoj verejnej vodnej dopravy, turistickej a rekreačnej plavby. Rozširovaním Riečnych informačných služieb (RIS) je zaistená zvýšená bezpečnosť plavby, efektívnosť vodnej dopravy, využívanie možností vodnej cesty a ochrana životného prostredia. RIS sú založené na integrácii informačných služieb pre všetky subjekty, ktoré sa na prevádzke vodnej

cesty podieľajú (umožňujú bezpečnú a efektívnu prevádzku a zabezpečujú logistické informácie pre kvalitné prepravné služby).

1.2.2 Elektronické komunikácie a poštové služby

Jednotný digitálny trh je jedným z predpokladov dynamického rozvoja hospodárstva v SR, ktorý podporuje prosperitu, inovácie, zamestnanosť a sociálny pokrok. Odvetvie elektronických komunikácií vytvára vyhovujúce podmienky na poskytovanie moderných, dostupných, kvalitných a bezpečných elektronických komunikačných služieb a prispieva k jednoduchšiemu a rýchlejšiemu prístupu ku všetkým službám. Počet aktívnych mobilných pripojení v SR prevyšuje počet obyvateľov. Rozvoj využívania inteligentných koncových zariadení (inteligentné telefóny, tablety, televízory a iné) vedie k intenzívnemu využívaniu digitálneho obsahu, služieb a aplikácií. Vyspelá infraštruktúra elektronických komunikácií vrátane širokopásmového prístupu do internetu je súčasťou základnej infraštruktúry spoločnosti, ako sú diaľnice, železnice alebo energetická rozvodná sieť. Infraštruktúra elektronických komunikácií je základným prostriedkom na získavanie informácií, audiovizuálneho obsahu a nástrojom, ktorý prispieva k rozvoju elektronizácie verejných služieb. Medzi priority odvetvia patrí najmä budovanie širokopásmového pripojenia, digitálneho vysielania, efektívnej správy frekvenčného spektra a rozvoj európskych globálnych satelitných navigačných systémov.

Prostredie, v ktorom sú poskytované poštové služby, sa vplyvom intenzívneho využívania informačno-komunikačných technológií dynamicky mení. Využívanie nových technológií prispieva k inovácii v rámci celého logistického reťazca poštových služieb – od podania, cez triedenie a dopravu, až po dodanie adresátovi. Nová poštová politika (Poštová politika do roku 2021 schválená vládou SR v roku 2017) vytvára podmienky na skvalitnenie poštových služieb ich modernizáciou, podporou e-Governmentu a cezhraničného doručovania balíkov. Napriek prebiehajúcim zmenám v poštových službách v centre pozornosti naďalej zostáva poskytovanie univerzálnej služby. Rozvoj elektronického obchodu sa stáva jednou z hybných síl zvyšovania prosperity a konkurencieschopnosti poštových služieb, pričom kľúčovým prvkom rastu elektronického obchodu je kvalitné zabezpečenie fyzického dodávania tovaru objednávaného online s využitím inovovaných doplnkových služieb s pridanou hodnotou. Tradičná poštová sieť sa mení na sieť retailových pobočiek so širokým portfóliom poskytovaných služieb pre verejnosť (poštové služby, finančné služby, komerčné alebo elektronické služby).

1.2.3 Stavebníctvo a bytová politika

Stavebníctvo charakterizuje rast stavebnej produkcie. Je zaznamenaný nárast investičných projektov a zákaziek v pozemných aj inžinierskych stavbách. Slovenské stavebníctvo sa v súčasnosti zameriava na energeticky efektívnu výstavbu (energetická hospodárnosť budov a využitie obnoviteľných zdrojov energie) a vytvára podmienky na smerovanie výstavby budov s takmer nulovou potrebou energie. Opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti budov súvisia aj s ich obnovou. V rámci obnovy budov je potrebné okrem stavebných konštrukcií venovať pozornosť aj obnove technických systémov (vykurovacieho systému, systému prípravy teplej vody pre bytové a nebytové stavby, vetrania, chladenia a osvetlenia nebytových stavieb). Informačný model budovy je revolučný spôsob komunikácie pri príprave, procese výstavby a správe budov (facility management). Systematické presadenie technológie informačného modelu do odbornej praxe na úrovni všetkých účastníkov stavebného procesu, ako aj v rámci celého životného cyklu budovy, znamená šetrenie investičných a prevádzkových nákladov. Stavebníctvo v SR sa v súčasnosti vyznačuje prirodzenou hierarchiou malých (do 49 zamestnancov), stredných (do 249 zamestnancov) a veľkých firiem (od 250 zamestnancov), ktorých štruktúra zodpovedá požiadavkám zákaziek a dopytu. Osobitnú skupinu tvoria samostatne zárobkovo činné osoby nachádzajúce svoje uplatnenie na stavebnom trhu.

Bývanie je jednou zo základných ľudských potrieb, ktoré by malo byť uspokojované na úrovni zodpovedajúcej celkovému sociálnemu a hospodárskemu vývoju spoločnosti. Základným poslaním štátu je vytvárať stabilné trhové prostredie umožňujúce domácnostiam bývať podľa ich príjmovej situácie, podporujúce mobilitu pracovnej sily s využitím existujúceho bytového fondu a bez nadmerného tlaku na bytovú výstavbu. Tento komplexný prístup je vyjadrený konceptom udržateľného bývania, ktorý je charakterizovaný integrovaným prístupom k riešeniu bytovej politiky zahŕňajúcim širokú škálu aktivít. Primárnym cieľom štátnej bytovej politiky je zvyšovanie celkovej úrovne bývania tak, aby bolo pre obyvateľstvo dostupné a primerané. Hlavnými prioritami sú obnova existujúceho bytového fondu, zvyšovanie fyzickej a cenovej dostupnosti bývania a riešenie pretrvávajúcej potreby bývania. Jednou z prvoradých úloh je zlepšovať technický stav a architektonické stvárnenie existujúceho bytového fondu a s využitím osobitných nástrojov prispievať k predĺženiu jeho životnosti, zvýšeniu jeho bezpečnosti, schopnosti užívania a k zníženiu energetickej náročnosti bývania. Investície do bytovej výstavby majú vysoký multiplikačný potenciál, čo prispieva k zvýšeniu stavebnej výroby v jej celom spektre.

1.2.4 Cestovný ruch

Cestovný ruch v SR zahŕňa komplexnú kombináciu prírodných, kultúrno-historických a spoločenských prvkov s prepojením na infraštruktúru a superštruktúru služieb. Vďaka svojej dynamike, nízkej investičnej a importnej náročnosti je jedným z rozhodujúcich nástrojov ekonomickosociálneho rozvoja regiónov. Najvýznamnejším prínosom cestovného ruchu pre ekonomiku krajiny je jeho devízový efekt.

Rozvoj cestovného ruchu je sústredený do troch základných oblastí, ktorými sú oblasť kvality, podpora dopytu a ponuky a zvýšenie atraktívnosti krajiny. Je potrebné prihliadať na ochranu kultúrneho dedičstva v súlade s princípmi udržateľnosti, uplatňovať koordinovaný marketing – propagovať destinácie adekvátnymi a efektívnymi spôsobmi a využívať najnovšie trendy informačno-komunikačných technológií pri formovaní lokálneho a globálneho prostredia cestovného ruchu. Cestovný ruch v SR je v koexistencii s ochranou prírody, pozitívne ovplyvňuje rozvoj sociálnej sféry a zdravý životný štýl.

Kľúčovými úlohami v cestovnom ruchu sú zavedenie národného systému kvality služieb, podpora cykloturistiky, zlepšovanie podnikateľského prostredia, skvalitňovanie destinačného manažmentu, rozvoj medzinárodnej spolupráce, využitie riek na účely cestovného ruchu, inovácie existujúcich produktov a podpora miest s dostatočným prírodným a kultúrohistorickým potenciálom (najmä v zaostávajúcich regiónoch).

1.3 Stredoškolské odborné vzdelávanie v rezorte

Príprava na výkon povolania, skupiny povolání a odborných činností v rezorte je zabezpečovaná odborným vzdelávaním v SOŠ a ďalších stredných školách (špeciálne stredné školy, spojené školy s gymnáziami). Uskutočňuje sa na území všetkých krajov SR kvôli potrebe vzdelávania mládeže pre trh práce v odvetviach, ktoré poskytujú pracovné príležitosti spravidla trvale na celom území krajiny. Podľa klasifikácie odborov vzdelávania (vyhláška Ministerstva školstva, vedy výskumu a športu SR č. 64/2015 Z. z. o sústave odborov vzdelávania a o vecnej pôsobnosti k odborom vzdelávania v znení neskorších predpisov) je stredné odborné vzdelávanie zabezpečované prioritne v rámci štyroch skupín študijných a učebných odborov:

- **36 Stavebníctvo, geodézia a kartografia,**
- **37 Doprava, pošty a telekomunikácie,**
- **63 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I (odborné vzdelávanie sa k cestovnému ruchu),**
- **64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby II (odborné vzdelávanie sa k cestovnému ruchu).**

Systém stredoškolského odborného vzdelávania v rezorte sa orientuje na odbornosť žiakov, na podporu rozvoja ich tvorivosti, inovatívnosti, schopnosti samostatne riešiť problémy, na komunikáciu v cudzom jazyku, informačnú gramotnosť a podnikateľské vedomosti a zručnosti. Kľúčovou úlohou škôl je pripraviť absolventov uplatniteľných v praxi – zručných remeselníkov, kvalifikovaných robotníkov a kvalitný stredný manažment.

2 Východiská koncepcie

Pri tvorbe koncepcie sa v rozhodujúcej miere vychádzalo zo základných právnych predpisov, od ktorých sa právna úprava odborného vzdelávania a prípravy odvíja, z programových dokumentov, zo strategických a z koncepčných materiálov rezortu, zo stavu zamestnanosti v odvetviach rezortu (vrátane ich predpokladaného vývoja) a z aktuálneho procesného pozadia zabezpečovania, podpory a propagácie stredoškolského odborného vzdelávania v rezorte. Východiská tvorili základ pre účelné a efektívne nastavenie cieľov koncepcie v súlade s požiadavkami trhu práce a pre vymedzenie zásadných programových zmien na dosiahnutie cieľov. Východiská sú v rámci koncepcie rozdelené do nasledujúcich častí:

- príslušné právne predpisy, programové, strategické a koncepčné materiály,
- aktuálny stav, predpokladaný vývoj zamestnanosti a potreby trhu práce v odvetviach rezortu,
- súčasný stav odborného vzdelávania a prípravy žiakov v rezorte,
- činnosť Pracovnej skupiny pre koordináciu rozvoja odborného vzdelávania prípravy pre trh práce v rezorte dopravy a výstavby SR.

2.1 Právne, programové, strategické a koncepčné materiály

2.1.1 Právne predpisy

- zákon č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 209/2018 Z. z.,
- zákon č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ustanovuje tiež Národnú sústavu kvalifikácií ako verejne prístupný register na účel získania čiastočnej a úplnej kvalifikácie požadovanej na výkon povolania),
- zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR č. 64/2015 Z. z. o sústave odborov vzdelávania a o vecnej pôsobnosti k odborom vzdelávania v znení neskorších predpisov,
- vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR č. 241/2018 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR č. 65/2015 Z. z. o stredných školách,
- vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR č. 242/2018 Z. z., ktorou sa dopĺňa vyhláška Ministerstva školstva SR č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách v znení neskorších predpisov.

Základným právnym východiskom zabezpečovania stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy žiakov na výkon povolania a odborných činností bol v čase vypracovania a schválenia predchádzajúcej koncepcie zákon č. 184/2009 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V roku 2015 túto právnu úpravu nahradil nový právny predpis s cieľom inovovať a priblížiť odbornú prípravu žiakov reálnym potrebám praxe. Bol zavedený systém duálneho vzdelávania, prostredníctvom ktorého sa posilnila príprava žiakov na výkon povolania, skupiny povolania a odborných činností v súlade s aktuálnymi požiadavkami zamestnávateľov

a potrebami trhu práce. S účinnosťou od 1. septembra 2018 bola schválená novela zákona o odbornom vzdelávaní s cieľom eliminovať nedostatky, ktoré vyplynuli z aplikačnej praxe.

2.1.2 Programové, strategické a koncepčné materiály

- Programové vyhlásenie vlády SR (určuje vývojové trendy rezortných odvetví, deklaruje podporu rozvoja rezortu a tiež podporu rozvoja odborného vzdelávania a jeho skvalitnenia),
- Stratégia Európa 2020 (deklaruje rozvoj zamestnanosti a udržateľný rast pre zlepšenie konkurencieschopnosti európskej ekonomiky),
- Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania,
- Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020,
- Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030,
- Národná politika pre elektronické komunikácie do roku 2020,
- Poštová politika do roku 2021,
- Aktualizácia Stratégie obnovy fondu bytových a nebytových budov v SR,
- Koncepcia štátnej bytovej politiky do roku 2020,
- Stratégia rozvoja cestovného ruchu do roku 2020.

Strategické a koncepčné materiály rezortu vymedzujú rozvojové zámery jednotlivých odvetví vrátane určenia vývojových trendov zamestnanosti, tým determinujú smerovanie stredoškolského odborného vzdelávania pripravujúceho žiakov na vykonávanie rezortných povolání.

2.2 Zamestnanosť a potreby trhu práce v odvetviach rezortu

Rezort dopravy a výstavby sa vo veľkej miere podieľa na zamestnanosti v SR, jeho podiel podľa Výberového zisťovania pracovných síl Štatistického úradu SR v roku 2017 predstavoval **22,83 %** (577,8 tisíc z celkového počtu 2 530,8 tisíc pracujúcich osôb v SR). V predchádzajúcich rokoch (2014 – 2016) podiel odvetví rezortu na zamestnanosti v krajine trvale presahoval 20 %. Ukazuje to na dôležitosť podielu rezortu na rozvoji pracovného trhu, ktorý má byť zachovaný aj naďalej vzhľadom na budúce rozvojové zámery krajiny.

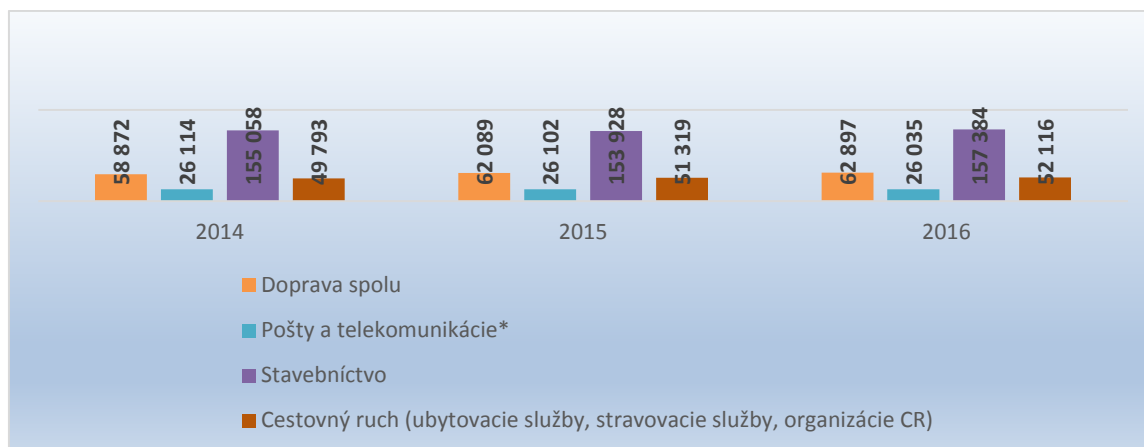
Zamestnanosť v rezorte sa už dlhodobo **vyvíja nepravidelne**, a to napriek miernemu nárastu počtu zamestnancov od roku 2014 (okrem odvetvia poštových služieb a a elektronických komunikácií). Tabuľka č. 1 a graf č. 1 uvádzajú počty evidovaných zamestnancov/zamestnaných osôb v členení podľa rezortných odvetví v rokoch 2014 až 2016.

Tabuľka 1 Počty evidovaných zamestnancov/zamestnaných osôb podľa rezortných odvetví (2014 – 2016)

Rezortné odvetvie		2014	2015	2016
Doprava	Železničná doprava	26 444	26 522	26 534
	Cestná doprava (osobná, nákladná doprava, MHD)	31 757	34 979	35 777
	Vnútrozemská vodná doprava	361	332	287
	Letecká doprava	310	256	299
Doprava spolu		58 872	62 089	62 897
Pošty a telekomunikácie*		26 114	26 102	26 035
Stavebníctvo		155 058	153 928	157 384
Cestovný ruch (ubytovacie služby, stravovacie služby, organizácie cestovného ruchu)		49 793	51 319	52 116

*počet zamestnaných osôb (zamestnanci a samostatne zárobkovo činné osoby)

Graf 1 Priemerný evidenčný počet zamestnancov/zamestnaných osôb v rezortných odvetviach 2014 – 2016

2.2.1 Doprava

Zamestnanosť v doprave charakterizuje nedostatok kvalifikovaných pracovných síl a vysoký priemerný vek odborných zamestnancov.

Medzi najžiadanejšie povolania u zamestnávateľov v cestnej doprave patrí vodič nákladných vozidiel, kamiónov a vozidiel hromadnej dopravy. Situácia s nedostatkom vodičov je vážna, v niektorých regiónoch je ohrozená aj prevádzka cestnej dopravy. Čiastočným riešením nedostatku vodičov je potenciálne zníženie vekovej hranice pre získanie vodičského oprávnenia pri skupine C z 21 rokov na 18 a pri skupine D z 24 rokov na 21. Pri plánovaní potrieb zamestnancov je dôležité prihliadať aj na prichádzajúce technické zlepšenia vozidiel (nové pohonné systémy, automatizované diaľničné systémy, trend zavádzania autonómnych vozidiel), ktoré v budúcnosti výrazne ovplyvnia vykonávanie tohto povolania.

Železničným spoločnostiam sa v súčasnosti nedarí získavať zamestnancov najmä v prevádzkových profesiách a profesiách v rámci opravárenskej činnosti (rušňovodič, vlakvedúci, vozmajster, elektromechanik). Priemerný vek odborníkov sa pohybuje okolo 46/47 rokov a ich nedostatok a úbytok najmä z dôvodu odchodu do dôchodku sa nedarí systémovo riešiť.

V lodnej prevádzke je veľký nedostatok zamestnancov vo všetkých profesiách. Je nevyhnutná generačná výmena najmä pri povolaniach lodník, lodný strojník, kormidelník a lodný kapitán na vnútrozemských vodných cestách. Riešenie situácie sťažuje aj absencia stredoškolského odborného vzdelávania pre profesie lodník (učebný odbor sa aktuálne nevyučuje) a lodný strojník (v sústave odborov vzdelávania sa odbor nevyskytuje).

Civilnú leteckú dopravu charakterizuje stabilizácia počtu zamestnancov a kumulácia pracovných pozícií. K nárastu zamestnanosti dochádza v oblasti technického zázemia, kde sa vykonávajú údržbové práce. Problémom je udržanie zamestnanosti mimo hlavnej sezóny, keď sú výkony relatívne nízke.

2.2.2 Elektronické komunikácie a poštové služby

Oblasť elektronických komunikácií je v SR liberalizovaná, pôsobí tu viac významných zamestnávateľov. Veľkosť sektora v kombinácii s neustálymi inováciami vytvára potenciál pre rast zamestnanosti a priestor pre uplatnenie absolventov s odbornou špecializáciou (aj napriek miernemu poklesu počtu zamestnancov za uplynulé roky). Vyspelé trendy v elektronických komunikáciách pozitívne ovplyvňujú pracovné prostredie a zabezpečujú konkurencieschopný telekomunikačný trh v SR.

V oblasti poštových služieb aktuálne pôsobí 26 zamestnávateľov, jedným z najväčších je Slovenská pošta, a. s., poskytujúca moderné komunikačné, distribučné a platobné služby na domácom trhu s vytvorenými logistickými podmienkami na podnikanie v okolitých krajinách. Na základe poštovej licencie je jediným poskytovateľom univerzálnej služby v krajine.

V podmienkach Slovenskej pošty, a. s., sú v súčasnosti ohrozené najmä nasledujúce profesie: triedič zásielok, priehradkový zamestnanec (retailový poradca), poštový doručovateľ (retailový poradca), zamestnanec poštovej prepravy. Rozvojové zámery v oblasti poštových služieb predpokladajú ďalšiu modernizáciu používaných technológií a vznik nových produktov založených na využívaní informačných a komunikačných technológií, ktoré budú vytvárať podmienky na rast zamestnanosti v tomto odvetví.

2.2.3 Stavebníctvo

Stavebná produkcia zahŕňa okrem prác vykonávaných vlastnými zamestnancami zamestnávateľov aj vysoký podiel objemu stavebných prác vykonávaných samostatne zárobkovo činnými osobami. Na základe charakteru uskutočňovanej práce naďalej prevládajú manuálne vykonávané činnosti. S nedostatočným počtom zamestnancov zápasia najmä stredné a malé podniky, u väčších zamestnávateľov je situácia menej závažná. Medzi nedostatkové stavebné profesie patria najmä stavebný montážnik, lešenár, železiar v stavebníctve, obkladač, izolatér, tesár, omietkar a betonár. Zintenzívnením výstavby diaľnic, rýchlostných ciest, budovaním strategických parkov a rozvojom bytovej stavebnej produkcie sa predpokladá zvýšenie potreby predovšetkým murárov, stavebných špecialistov a technikov, inštalatérov, potrubárov, stavebných a prevádzkových elektrikárov. V súvislosti s obnovou existujúceho bytového a nebytového fondu sú pripravovaní odborní zamestnanci, ktorí zabezpečujú stavebné práce v súvislosti so zateplením obvodových a strešných plášťov budov, zabudovaním a výmenou otvorových konštrukcií (tzv. „zelené profesie“). Zelené profesie sú zárukou energeticky efektívnej výstavby so znižovaním potreby energie v budovách a využívaním obnoviteľnej energie.

2.2.4 Cestovný ruch

Poskytovanie služieb v cestovnom ruchu je spojené s veľkou potrebou ľudskej práce, čo súvisí s charakterom pracovných činností (prevládajú osobné služby). Ide o atraktívne odvetvie, v ktorom nachádzajú pracovné príležitosti najmä súkromní podnikatelia a samostatne zárobkovo činné osoby. Zamestnanosť v cestovnom ruchu sa v súčasnosti vyznačuje vysokými nárokmi zamestnávateľov na kvalitu poskytovaných služieb. Sú to najmä zvýšené požiadavky na aktívnu znalosť cudzích jazykov, ktoré ovplyvňujú možnosti uchádzačov zamestnať sa v rámci viacerých pracovných pozícií (napr. čašník, barman, recepcný, kuchár). Odvetvie cestovného ruchu aktuálne eviduje mierny pokles počtu kvalifikovanej pracovnej sily, čo vedie k hľadaniu nových a alternatívnych možností podpory získavania a rozvoja odborných zručností zamestnancov. Dôležitou podmienkou rozvoja služieb a zamestnanosti v cestovnom ruchu je priaznivé podnikateľské prostredie a dostatok kvalifikovaných a kvalitných pracovníkov spĺňajúcich požiadavky zamestnávateľov. Perspektívne odvetvie cestovného ruchu je vďaka svojej dynamike, nízkej investičnej a importnej náročnosti jedným z dôležitých nástrojov znižovania nezamestnanosti v SR.

2.2.5 Vyhodnotenie potrieb trhu práce v odvetviach rezortu na základe monitorovania voľných pracovných miest uverejnených na webovom portáli „Profesia“

Od roku 2016 ministerstvo pravidelne zabezpečuje vyhodnocovanie potrieb trhu práce v rezorte na základe mesačného monitorovania počtu voľných pracovných miest v rezortných profesiách zverejnených na webovom portáli www.profesia.sk. Zverejnené voľné pracovné miesta poskytujú informácie o potrebách rezortných zamestnávateľov (čiastočne, keďže nie každý zamestnávateľ inzeruje prostredníctvom portálu Profesia) a tiež o medziročných zmenách týchto potrieb. Sledované sú pracovné pozície, ktoré trvale ponúkajú viac ako 9 až 10 voľných pracovných miest v mesiaci.

V nasledujúcom tabuľkovom prehľade (Tab. 2) sú uvedené pracovné pozície s najväčším počtom voľných pracovných miest v odvetviach rezortu v priemere za mesiace január – október v rokoch 2016 a 2017.

Tabuľka 2 Najväčší počet voľných pracovných miest v odvetviach rezortu na webovom portáli www.profesia.sk v priemere za mesiace január – október v rokoch 2016 a 2017

Odvetvie rezortu	Voľná pracovná pozícia	Počet voľných pracovných miest	
		2016	2017
Doprava	vodič	195	463
	vodič kamióna	138	197
	vodič autobusu	12	20
	steward/letuška	9	19
	vedúci dopravy	13	16
Spolu		367	715
Poštové a telekomunikačné služby	telefonický operátor	236	277
	supervízor call centra	30	28
	dizajnér telekomunikač. sietí	13	20
	poštový doručovateľ	14	19
	manažér call centra	11	18
Spolu		304	362
Stavebníctvo	stavbyvedúci	44	108
	stavebný technik	30	74
	prípravár stavieb	35	64
	stavebný majster	24	62
	rozpočtár/kalkulant stavieb	37	58
Spolu		170	366
Cestovný ruch	časník	254	297
	recepčný	154	227
	kuchár	197	203
	pomocný kuchár	84	107
	barman	84	104
Spolu		773	938

Pri všetkých pracovných pozíciách (s výnimkou pozície „supervízor call centra“) vidieť medziročný nárast potreby zamestnancov, a to aj v odvetví stavebníctva a cestovného ruchu, kde má trh práce vysoko sezónny charakter. Najväčší počet voľných pracovných miest bol v roku 2016 zverejnený v rámci pracovnej pozície „časník“ a v roku 2017 v rámci pracovnej pozície „vodič“.

V nadväznosti na prezentované údaje a vo vzťahu k reálnym potrebám trhu práce je potrebné zdôrazniť, že na webovom portáli Profesia inzerujú väčšinou malí a strední zamestnávateľia, väčší zamestnávateľia (keďže viaceré špecializované prevádzkové pozície je ťažké obsadzovať priamo z externého prostredia) prednostne využívajú vlastné náborové stratégie – inzercie na vlastných webových stránkach, v odborných časopisoch, spoluprácu so školami v rámci štipendijných a iných programov, s úradmi práce najmä využitím možností rekvalifikácie a pod. Ako príklad môžeme uviesť obsadzovanie vysoko nedostatkovej profesie rušňovodiča (nenachádza sa na webovom portáli medzi pracovnými pozíciami s najväčším počtom voľných pracovných miest).

Od roku 2017 sú voľné pracovné miesta monitorované aj podľa krajov. Najväčší počet zverejnených voľných pracovných miest v krajoch sa viaže k pracovnej pozícii „vodič“.

Narastajúci počet voľných pracovných miest v rezortných profesiách, nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily vo viacerých odvetviach a iba mierny nárast zamestnanosti za uplynulé roky si vyžadujú nastavenie cieľov koncepcie s prihliadaním na tento východiskový stav so snahou určiť kroky smerujúce k jeho zlepšeniu.

2.3 Súčasný stav odborného vzdelávania a prípravy žiakov v rezorte

Ďalším z dôležitých východísk prípravy koncepcie sú aktuálne informácie o stave stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy žiakov pre rezortné profesie.

Ministerstvo každoročne zabezpečuje v spolupráci s Výskumným ústavom dopravným, a. s., Žilina riešenie vedecko-výskumnej úlohy s názvom Analýza trhu práce vo vzťahu k zameraniu odborného vzdelávania a prípravy mládeže na výkon povolania v rezorte dopravy a výstavby (ďalej len „analýza“), ktorá popisuje aktuálny stav odborného vzdelávania v podmienkach rezortu, prináša kvalifikovanú prognózu jeho ďalšieho vývoja a tvorí východiskový dokument pri koncepcnej a rozhodovacej činnosti, aktualizácii rezortných databáz a plánovaní propagačných aktivít na podporu stredného odborného vzdelávania. Nasledujúce informácie čerpajú zo zistení prezentovaných v analýzach z rokov 2014 – 2017.

2.3.1 Stredné odborné školy a ďalšie stredné školy pripravujúce pre rezort

Stredoškolské odborné vzdelávanie v rezorte je zabezpečované najmä nasledujúcimi typmi škôl:

- stredná odborná škola,
- stredná priemyselná škola,
- dopravná akadémia,
- hotelová akadémia,
- obchodná akadémia,
- technická akadémia,
- spojené školy.

V školskom roku 2017/2018 sa odborné vzdelávanie uskutočňovalo predovšetkým prostredníctvom SOŠ v počte 151, ktoré predstavovali 70,23 % z celkového počtu 215 škôl poskytujúcich rezortnú odbornú prípravu. Počet súkromných škôl bol 39 (18,14 %). Na odbornom vzdelávaní participovalo aj 42 špeciálnych stredných škôl a 3 spojené školy s gymnáziami. Nasledujúci tabuľkový prehľad (Tab. 3) predstavuje základné typy škôl a ich podiel na zabezpečovaní stredného odborného vzdelávania v rezorte v školskom roku 2017/2018 v členení podľa krajov. Súčasťou prehľadu sú aj počty škôl od roku 2014, pre možnosť porovnania údajov.

Tabuľka 3 Základné typy škôl a ich podiel na zabezpečovaní odborného vzdelávania v rezorte

Druh školy	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE	SR
Stredná odborná škola	11	17	12	24	17	20	28	22	151
Stredná priemyselná škola	2	2	2	2	1	3	5	2	19
Dopravná akadémia	0	0	1	0	1	0	0	0	2
Hotelová akadémia	2	2	1	0	2	2	5	3	17
Obchodná akadémia	2	2	0	0	2	0	2	1	9
Technická akadémia	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Spojená škola	1	0	0	2	3	3	4	3	16
Spolu školy v rezorte 2017	18	23	16	28	26	29	44	31	215
Spolu školy v rezorte 2016	18	25	17	28	28	29	44	38	227
Spolu školy v rezorte 2015	19	25	18	27	27	30	44	38	228
Spolu školy v rezorte 2014	20	26	20	27	29	30	46	35	233

Podľa prezentovaných údajov najväčší počet škôl s rezortným zameraním evidoval v školskom roku 2017/2018 Prešovský kraj a najmenší počet Trenčiansky kraj. Zistenia sú východiskom pre posilnenie rozvoja stredného odborného školstva pripravujúceho žiakov pre rezortné odvetvia v tých krajoch, kde sa vyskytuje menší počet škôl napriek preukázateľnému nedostatku zamestnancov v rezortných profesiách. Počty škôl v rezorte v členení podľa skupín odborov vzdelávania (zabezpečujúcich výučbu v jednej zo skupín odborov) sú nasledujúce:

- skupina odborov vzdelávania 36 Stavebníctvo, geodézia a kartografia – 84 škôl,
- skupina odborov vzdelávania 37 Doprava, pošty a telekomunikácie – 58 škôl,
- skupina odborov vzdelávania 63 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I (so zameraním na cestovný ruch) – 80 škôl,
- skupina odborov vzdelávania 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby II (so zameraním na cestovný ruch) – 94 škôl.

Je žiaduce, aby odborné školstvo reagovalo na potreby trhu práce pružne, aj s využitím inštitútu ďalšieho vzdelávania. Z tohto dôvodu je potrebné podporovať vznik a rozvoj **centier odborného vzdelávania a prípravy** (ďalej len „COVP“), ktorých je aktuálne v rezorte 17, z toho 7 pre stavebníctvo, jeden pre dopravu, pošty a telekomunikácie a 9 pre oblasť hotelierstva, cestovného ruchu, gastronómie a služieb. Ich prehľad uvádzame v prílohe č. 1. V súčasnosti sú v procese schvaľovania návrhy dvoch SOŠ (SOŠ dopravnej v Martine – Priekope a Strednej priemyselnej školy dopravnej v Trnave) na udelenie oprávnenia používať označenie COVP pre dopravu, pošty a telekomunikácie.

2.3.2 Študijné a učebné odbory pripravujúce pre rezort

Študijné a učebné odbory pripravujúce pre rezortné profesie členíme na základe klasifikácie odborov vzdelávania (vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR č. 64/2015 Z. z. o sústave odborov vzdelávania a o vecnej pôsobnosti k odborom vzdelávania v znení neskorších predpisov a vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR č. 242/2018 Z. z., ktorou sa dopĺňa vyhláška Ministerstva školstva SR č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách v znení neskorších predpisov). V školskom roku 2017/2018 bolo rezortné vzdelávanie zabezpečované v študijných a učebných odboroch s nasledujúcim počtom:

Skupina odborov vzdelávania 36 Stavebníctvo, geodézia a kartografia – 31 odborov, z toho 13 študijných a 18 učebných odborov,

Skupina odborov vzdelávania 37 Doprava, pošty a telekomunikácie – 19 odborov, z toho 18 študijných odborov a 1 učebný odbor,

Skupina odborov vzdelávania 63 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I – 9 študijných odborov (so zameraním na cestovný ruch),

Skupina odborov vzdelávania 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby II – 8 odborov, z toho 4 študijné a 4 učebné odbory (so zameraním na cestovný ruch).

Celkový počet odborov bol 67 (44 študijných odborov a 23 učebných odborov), ktorých prehľad uvádzame v prílohe č. 2. Označenie stupňa vzdelania pre jednotlivé odbory uvádzame v prílohe č. 3.

Na základe potrieb trhu práce sa priebežne uskutočňujú **experimentálne overovania** nových študijných a učebných odborov a v prípade úspešnosti overovania sú následne zaradené do zoznamu odborov vzdelávania. Za posledné 4 roky (2014 – 2017) bolo experimentálne overovaných 7 odborov s rezortným zameraním, konkrétne: 3693 K technik energetických zariadení budov (úspešné ukončenie experimentu v roku 2015), 3779 M súkromný pilot (neúspešné ukončenie experimentu v roku 2015), 3697 G stavebná výroba – stavebné práce (úspešné ukončenie experimentu v roku 2018), 6336 M informačné technológie a informačné služby v cestovnom ruchu, 6432 K pracovník v hotelierstve a cestovnom ruchu, 6468 F pomocník v kuchyni a 3667 K technik vodár vodohospodár (stále v procese overovania). Od 1. septembra 2018 je zaradený do experimentálneho overovania študijný odbor 3770 H mechanik železničnej prevádzky.

Dlhodobu najpreferovanejšiu odborom u žiakov je študijný odbor 6323 K hotelová akadémia (8874 žiakov v školskom roku 2017/2018) a stále veľmi atraktívnymi zostávajú odbory pre potreby cestovného ruchu (napr. 6445 H kuchár – 2895 žiakov, 6324 M manažment regionálneho cestovného ruchu – 1713 žiakov). V rámci stavebných odborov je

najpreferovanejší odbor 3650 M stavitel'stvo (2988 žiakov), v doprave odbory 3760 M prevádzka a ekonomika dopravy (1084 žiakov) a 3765 M technika a prevádzka dopravy (1036 žiakov). Nasledujúca tabuľka (Tab. 4) uvádza zoznam piatich študijných a učebných odborov s najvyšším počtom žiakov v školskom roku 2017/2018, spolu s uvedením počtu absolventov.

Tabuľka 4 Zoznam najpočetnejších študijných a učebných odborov pripravujúcich pre rezortné profesie v školskom roku 2017/2018

Skupina odborov vzdelávania	Kód odboru	Názov odboru	Počet žiakov	Počet absolv.
36 Stavebníctvo, geodézia a kartografia	3650 M	stavitel'stvo	2988	680
	3686 F	stavebná výroba	1326	267
	3661 H	murár	1216	335
	3678 H	inštalatér	698	273
	3658 K	mechanik stavebno-inštalačných zariadení	496	134
37 Doprava, pošty a telekomunikácie	3760 M	prevádzka a ekonomika dopravy	1084	297
	3765 M	technika a prevádzka dopravy	1036	324
	3757 L	dopravná prevádzka	472	184
	3767 M	dopravná akadémia	373	47
	3778 K	technik informačných a telekomunikačných technológií	368	66
63 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I (cestovný ruch)	6323 K	hotelová akadémia	8874	1762
	6324 M	manažment regionálneho cestovného ruchu	1713	524
	6355 M	služby v cestovnom ruchu	675	240
	6318 Q	manažment hotelov a cestovných kancelárií	155	23
	6314 Q	cestovný ruch	151	26
64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby II (cestovný ruch)	6445 H (K)	kuchár	2895 (1259)	804 (427)
	6444 H (K)	časník, servírka	1532 (1045)	479 (231)
	6421 L	spoločné stravovanie	1512	386
	6489 H	hostinský, hostinská	1403	409
	6432 K	pracovník v hotelierstve a cestovnom ruchu	153	103

Pre rezortné profesie môžu byť žiaci pripravovaní aj prostredníctvom tzv. obdobných skupín odborov vzdelávania patriacich do rezortnej pôsobnosti iných ústredných orgánov štátnej správy. Pre skupinu odborov 36 Stavebníctvo, geodézia a kartografia sú obdobné odbory skupiny 23 – Strojárstvo a ostatná kovospracúvacia výroba I, 24 – Strojárstvo a ostatná kovospracúvacia výroba II a 33 – Spracúvanie dreva. Pre skupinu odborov 37 Doprava, pošty a telekomunikácie sú obdobnými tiež odbory skupiny 24, ale aj skupiny 25 – Informačné a komunikačné technológie, 26 – Elektrotechnika a 39 – Špeciálne technické odbory. Pre skupinu odborov 63 a 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I a II (so zameraním na cestovný ruch) je obdobná skupina odborov 29 – Potravinárstvo.

Vo februári 2017 bol Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR schválený zoznam študijných a učebných odborov s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce a zoznam študijných a učebných odborov, ktoré sú nad rozsah potrieb trhu práce. V zozname s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce sú uvedené 3

rezortné odbory – 3672 H kamenár, 3758 K operátor prevádzky a ekonomiky dopravy a 3762 H železničiar, resp. 3 obdobné odbory patriace do gescie Ministerstva hospodárstva SR – 2466 H 10 mechanik opravár – koľajové vozidlá, 2683 H 14 elektromechanik – oznamovacia a zabezpečovacia technika a 2435 H 02 klampiar – stavebná výroba. Žiaden z rezortných odborov nepripravuje žiakov nad rozsah potrieb trhu práce.

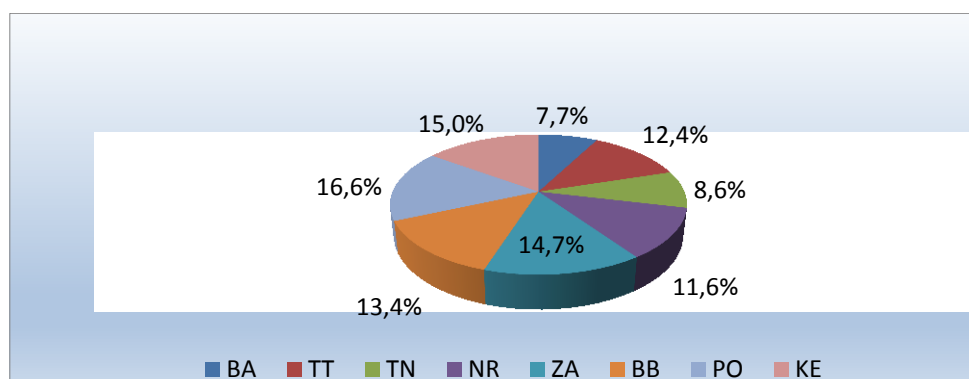
2.3.3 Počty žiakov podľa skupín odborov vzdelávania

V školskom roku 2017/2018 počet študujúcich v SOŠ a ďalších stredných školách vyučujúcich odbory s rezortným zameraním tvorilo spolu **35 751 žiakov** (celkový počet stredoškôľakov bol 139 388). V porovnaní s predchádzajúcim školským rokom sa počet žiakov znížil (pokles o 2 511 žiakov), pokles je viditeľný vo všetkých 4 skupinách odborov vzdelávania:

- v skupine odborov 36 Stavebníctvo, geodézia a kartografia **pokles o 439 žiakov** (- 4,24 %)
- v skupine odborov 37 Doprava, pošty a telekomunikácie **pokles o 283 žiakov** (- 6,15 %)
- v skupine odborov 63 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I (so zameraním na cestovný ruch) **pokles o 849 žiakov** (- 6,77 %)
- v skupine odborov 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby II (so zameraním na cestovný ruch) **pokles o 940 žiakov** (- 8,73 %).

Podiel krajov na celkovom počte žiakov odborného vzdelávania v rezorte bol rozdielny a znázorňuje ho Graf 2. Podiel sa pohyboval v rozpätí od **7,7 % (Bratislavský kraj)** do **16,6 % (Prešovský kraj)**.

Graf 2 Podiely krajov na počte žiakov v rezortnom odbornom vzdelávaní v školskom roku 2017/2018

Najväčší počet žiakov vykazovali odbory skupiny 63, resp. 64 pripravujúce na potreby odvetvia cestovného ruchu (zistenia potvrdzujú pretrvávajúci záujem o štúdium v týchto odboroch). V rámci skupiny odborov 63 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I najviac žiakov študovalo v Trnavskom kraji, v rámci skupiny odborov 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby II v Prešovskom kraji. V stavebných odboroch (skupina odborov 36 Stavebníctvo, geodézia a kartografia) najväčší počet žiakov uvádzal opäť Prešovský kraj, v odboroch skupiny 37 Doprava, pošty a telekomunikácie Trenčiansky kraj (Tab. 5).

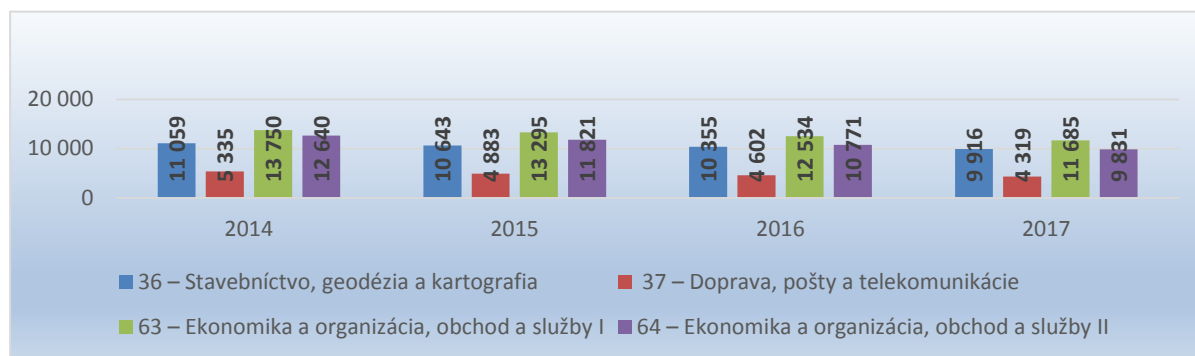
Tabuľka 5 Počty žiakov v členení podľa krajov a odborov vzdelávania

Počet žiakov	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE	SR
Oblasť vzdelávania 36	529	698	548	1 220	1 757	1 114	2 154	1 896	9 916
Oblasť vzdelávania 37	497	523	720	307	427	703	458	684	4 319
Oblasť	957	1 988	963	1 149	1 663	1 635	1 912	1 418	11 685

vzdelávania 63									
Oblasť vzdelávania 64	725	1 192	787	1 388	1 268	1 351	1 581	1 539	9 831
Spolu	2 708	4 401	3 018	4 064	5 115	4 803	6 105	5 537	35 751

Sumárny prehľad o vývoji počtu žiakov od roku 2014 v členení podľa skupín odborov vzdelávania predstavuje nasledujúci graf (Graf 3).

Graf 3 Vývoj počtu žiakov v študijných a učebných odboroch 36, 37, 63 a 64

Na základe prezentovaných údajov evidujeme od roku 2014 celkový pokles počtu žiakov. Aktuálne potreby trhu práce si vyžadujú riešenie tohto nepriaznivého stavu najmä podporou propagačných aktivít a informovaním žiakov základných škôl, učiteľov, výchovných/kariérových poradcov a rodičov o možnostiach, ako aj výhodách stredného odborného vzdelávania pripravujúceho na povolania v odvetviach rezortu.

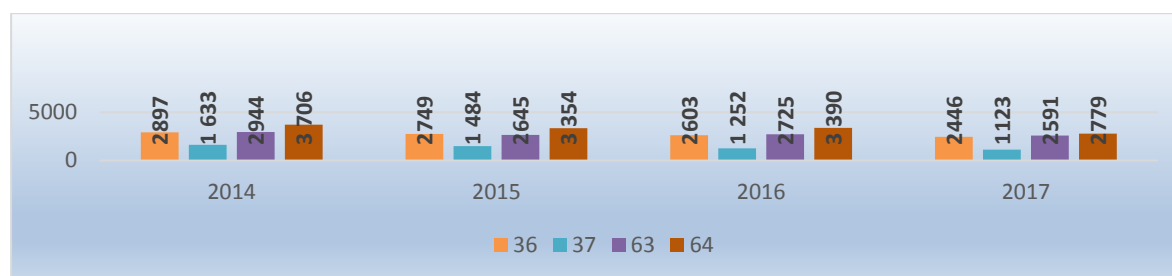
Počet žiakov odborného vzdelávania v rezorte ovplyvňuje tiež demografický vývoj. Počet obyvateľov SR vo veku 15 – 19 rokov podľa údajov Štatistického úradu SR dlhodobo klesá. Na **pozitívne smerovanie očakávaného vývoja počtu stredoškôľakov** upozorňuje dokument Prognóza vývoja ukazovateľov SOŠ do roku 2025 (Centrum vedecko-technických informácií, 2014):

- Fázový pokles mládeže vo veku 15 – 18 rokov bude pokračovať do roku 2019, v ďalšom období by mala populačná skupina rásť.
- Počet žiakov SOŠ by mal od roku 2019 postupne narastať, ako aj počet nových žiakov SOŠ.
- Klesajúca fáza počtu absolventov SOŠ má trvať do roku 2021 a postupne bude počet absolventov narastať.

2.3.4 Nezamestnanosť absolventov stredného odborného vzdelávania v rezorte

V súvislosti s vyhodnotením nezamestnanosti absolventov stredného odborného vzdelávania v rezorte uvádzame tiež prehľad o počte absolventov v rokoch 2014 – 2017 (Graf 4). Počet absolventov charakterizuje medziročný pokles (v súlade s klesajúcim počtom žiakov).

Graf 4 Prehľad počtu absolventov odborov 36, 37, 63, 64 v rokoch 2014 – 2017

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR dlhodobo vykazuje na svojom webovom sídle počet nezamestnaných absolventov so stredným odborným vzdelaním. Údaje o

nezamestnanosti absolventov stredného odborného vzdelávania v rezorte však môžeme objektívne hodnotiť iba za skupiny odborov 36 Stavebníctvo, geodézia a kartografia a 37 Doprava, pošty a telekomunikácie, keďže zistenia o absolventoch z odborov vzdelávania v cestovnom ruchu sú sledované a vykazované súhrnne, za všetky odbory skupiny 63 a 64 (Ekonomika a organizácia, obchod a služby I a II).

Počet nezamestnaných absolventov – uchádzačov o zamestnanie s ukončeným stredným odborným vzdelaním pre rezortné potreby **vykazuje od roku 2014 klesajúcu tendenciu**, čo je pozitívnym zistením (Tab. 6). V septembri 2017 bol podiel nezamestnaných absolventov stavebných odborov iba 6,56 % z celkového počtu nezamestnaných absolventov stredných škôl, u dopravných odborov to bolo ešte menej, 4,03 %.

Tabuľka 6 Priemerný počet absolventov – uchádzačov o zamestnanie

Kód odboru	Priemerný počet absolventov – uchádzačov o zamestnanie			
	2014	2015	2016	2017
36 – Stavebníctvo, geodézia a kartografia	1 419	1 161	823	549
37 – Doprava, pošty a telekomunikácie	906	634	428	273
63 – Ekonomika a organizácia, obchod a služby I*	3 709	2 763	2 052	1 393
64 – Ekonomika a organizácia, obchod a služby II*	3 928	3 087	2 159	1 407
Spolu	9962	7 645	5 462	3 622

* Všetky odbory skupiny 63 a 64

Aktuálny problém nezamestnanosti absolventov je možné efektívne riešiť najmä prostredníctvom vzdelávacích programov zamestnávateľov na prípravu svojich budúcich zamestnancov. Takými aktivitami sú napr. adaptačné programy pre absolventov vybraných škôl, kurzy rušnovodičov vrátane internátnych kurzov pre riadenie nákladných vlakov, absolventské programy pre žiakov SOŠ (uvedené programy realizujú Železnice SR, Železničná spoločnosť Slovensko, a. s., Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a. s.) alebo Trainee program pre výchovu budúcich zamestnancov (Slovak Telekom). Pre zníženie počtu nezamestnaných absolventov je dôležitá čo najužšia spolupráca školy a zamestnávateľov už počas prípravy budúcich odborníkov. Na tento účel slúži najmä **systém duálneho vzdelávania** (ďalej len „SDV“).

2.3.5 Systém duálneho vzdelávania v podmienkach rezortu

V SDV je prepojené teoretické vzdelávanie v SOŠ s praktickou prípravou žiaka priamo u zamestnávateľa. Duálne vzdelávanie je založené na učebnej zmluve medzi zamestnávateľom a žiakom a zmluve o duálnom vzdelávaní medzi zamestnávateľom a SOŠ. Silnou motiváciou pre štúdium v SDV sú pre žiakov štipendiá od zamestnávateľa, odmena za produktívnu prácu, ďalšie formy hmotného zabezpečenia (cestovné náhrady, príp. náhrada za ubytovanie) a možnosť uzatvorenia pracovnej zmluvy po skončení štúdia. Zamestnávateľov motivuje najmä možnosť získania kvalifikovaných a na prax pripravených zamestnancov, prípadne zákonom o odbornom vzdelávaní zavedené podporné stimuly (napr. odpočítanie nákladov na zabezpečenie praktického vyučovania z daňového základu, príspevok na zabezpečenie praktického vyučovania v SDV s účinnosťou od 1. septembra 2018).

Záujem rezortných zamestnávateľov a SOŠ zapojiť sa do SDV sa prejavuje najmä v oblasti poskytovania stravovacích služieb v cestovnom ruchu. V rámci skupiny odborov 36 Stavebníctvo, geodézia a kartografia v školskom roku 2017/2018 na duálnom vzdelávaní participovali 4 SOŠ a 28 zamestnávateľov, v rámci skupiny odborov 37 Doprava, pošty a telekomunikácie 5 škôl a 3 zamestnávateľov a v skupinách odborov 63 a 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I a II spolu 14 škôl a 36 zamestnávateľov.

Problémy pri implementácii SDV do praxe v podmienkach rezortu spôsobovali najmä krátenie mzdového normatívu na žiaka študujúceho v duálnom vzdelávaní, rovnaké

požiadavky na všetky SOŠ v nadväznosti na ich vstup do SDV (nezohľadnenie odlišností vyplývajúcich zo zamerania štúdia, regionálnych rozdielov a pod.), nedostatočná informovanosť verejnosti o SDV (problémy pri náboře žiakov), vzdelávanie zabezpečované od prvého ročníka bez nadobudnutia základných zručností u žiaka (zamestnávateľa podporujú štúdium v SDV od druhého ročníka), administratívna náročnosť akreditačného procesu a finančná náročnosť materiálno-technického vybavenia SOŠ, aj pracovísk. Viaceré z uvedených problémov rieši zákon o odbornom vzdelávaní s účinnosťou od 1. septembra 2018 (bližšie v kapitole 4.1).

Štátny inštitút odborného vzdelávania (ďalej len „ŠIOV“) aktuálne zabezpečuje implementáciu národného projektu Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality odborného vzdelávania a prípravy, ktorý sa bude realizovať do roku 2020 (Operačný program Ľudské zdroje na roky 2014 – 2021, Prioritná os 1 – Vzdelávanie). Cieľom projektu je najmä efektívna propagácia SDV v SR a podpora odstraňovania jeho nedostatkov vyplývajúcich z aplikačnej praxe. Ministerstvo v roku 2017 začalo spoluprácu so ŠIOV v rámci projektu, ktorá sa orientuje na propagáciu a podporu SDV v podmienkach rezortu.

2.4 Činnosť Pracovnej skupiny pre koordináciu rozvoja odborného vzdelávania a prípravy pre trh práce v rezorte dopravy a výstavby SR

Príprava koncepcie je úzko spojená s aktivitami Pracovnej skupiny pre koordináciu rozvoja odborného vzdelávania a prípravy pre trh práce v rezorte dopravy a výstavby SR (ďalej len „rezortná pracovná skupina“), ktorá bola zriadená Rozhodnutím vedúceho služobného úradu (v súčasnosti generálneho tajomníka služobného úradu) s účinnosťou od 10. septembra 2015.

Rezortná pracovná skupina je koordinačným poradným orgánom vytvárajúcim priestor na vzájomnú spoluprácu odborníkov pri rozvoji a propagácii odborného vzdelávania v rezorte. Je zložená zo zástupcov ministerstva, štátnych podnikateľských organizácií, príspevkových organizácií a obchodných spoločností s majetkovou účasťou štátu v pôsobnosti rezortu, stavovských a profesijných organizácií, sociálnych partnerov a samosprávnych krajov. Spolupracuje so zástupcami SOŠ, vysokých škôl, zástupcami neziskového sektora, aj podnikateľského prostredia.

Rezortná pracovná skupina, ktorej zasadnutia sa uskutočňujú dvakrát ročne, plní úlohy súvisiace najmä s rozvíjaním a prehľbovaním záujmu žiakov SOŠ o zvolené povolanie, budovaním ich vzťahu k budúcemu povolaniu, propagáciou povolanií a štúdia v rámci odvetví rezortu u žiakov základných škôl, zabezpečovaním účelových projektov pre SOŠ, posudzovaním a pripomienkovaním dokumentov, ktoré si vyžadujú spoluprácu viacerých subjektov, posudzovaním a predkladaním návrhov na podporu odborného vzdelávania vrátane duálneho vzdelávania v rezorte a vytváraním priestoru na vzájomnú výmenu skúseností a informácií medzi subjektmi participujúcimi na odbornom vzdelávaní. Výsledkom činnosti rezortnej pracovnej skupiny sú aktuálne nasledujúce aktivity:

- Organizovanie dní kariérového poradenstva Kam po skončení základnej školy – ŠTUDUJ DOPRAVU (Bratislava, Košice, Vrútky, Trnava), ktorých hlavným cieľom je priblížiť žiakom základných škôl a ich rodičom možnosti stredoškolského odborného vzdelávania v oblasti dopravy a predstavenie prepojenia študijných a učebných odborov s povolaniami v doprave.
- Príprava a prevádzkovanie webovej stránky ŠTUDUJ DOPRAVU, ktorá informuje o možnostiach štúdia na SOŠ s dopravným zameraním, o SDV, o štipendijných a iných programoch zamestnávateľov a o propagačných aktivitách na podporu stredného odborného vzdelávania v doprave.
- Organizovanie a podpora súťaží pre SOŠ, ktoré vytvárajú žiakom priestor pre tvorbu vlastného súťažného projektu, v ktorom môžu v praxi tvorivo aplikovať nadobudnuté teoretické vedomosti a odborné zručnosti a rozvíjať svoj záujem o budúce povolanie.

- Pravidelné organizovanie workshopu/konferencie pre odbornú verejnosť k aktuálnym témam z oblasti stredoškolského odborného vzdelávania v rezorte s cieľom vytvoriť platformu pre vzájomnú spoluprácu pri hľadaní cesty efektívnej prípravy mládeže na budúce povolanie.

Členovia rezortnej pracovnej skupiny sa aktívne podieľali na príprave koncepcie, najmä v oblasti vymedzenia jej cieľov, programových zmien potrebných na ich dosiahnutie a pri špecifikácii konkrétnych opatrení a nadväzujúcich aktivít (vrátane určenia subjektov zodpovedných za ich plnenie). Vymedzeniu cieľov predchádzala konkretizácia zistení na základe analýzy východísk a prostredníctvom konzultácií v priebehu pracovných stretnutí.

Vychádzajúc zo súčasného stavu a predpokladaného vývoja zamestnanosti a v nadväznosti na aktuálny stav stredného odborného vzdelávania v rezorte, ako aj prognózy jeho ďalšieho vývoja, je možné konštatovať nasledujúce zistenia:

- Odvetvia rezortu sa vyznačujú nedostatkom kvalifikovaných pracovných síl, vysokým priemerným vekom zamestnancov a postupným vytváraním nových pracovných pozícií v dôsledku hospodárskeho vývoja. Tieto faktory ovplyvňujú zvyšovanie dopytu po kvalifikovanej pracovnej sile a sú premietnuté do požiadaviek zamestnávateľov na odborné vzdelávanie a prípravu v podmienkach rezortu.
- Potreby pracovného trhu si vyžadujú optimalizáciu počtu SOŠ s prihliadaním na potreby regiónov a tiež optimalizáciu študijných a učebných odborov vrátane zavedenia nových, žiadaných odborov. Študijné a učebné odbory s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce si vyžadujú zvýšený nábor žiakov. Nezamestnanosť absolventov potrebuje riešenie v spolupráci so zamestnávateľmi, najmä prostredníctvom zamestnávateľských vzdelávacích programov.
- Počet SOŠ má medziročne klesajúcu tendenciu vrátane poklesu počtu žiakov. Aktívna propagácia stredného odborného vzdelávania najmä v doprave a stavebníctve medzi žiakmi základných škôl patrí k prioritám rezortu. Študijné a učebné odbory v odvetví cestovného ruchu sa zaraďujú medzi najpreferovanejšie, ale rastie tlak zo strany zamestnávateľov na zvyšovanie kvality prípravy absolventov (znalosť cudzích jazykov).
- Efektívna príprava žiakov na rezortné profesie si vyžaduje budovanie COVP v rámci regiónov a podporu skvalitnenia materiálno-technického vybavenia škôl. Zároveň je potrebné zvyšovať aj odbornosť pedagogických zamestnancov, najmä v nadväznosti na rýchly rozvoj informačno-komunikačných technológií.
- Vedomosti a praktické zručnosti žiakov sa majú rozvíjať podľa požiadaviek zamestnávateľov. Zabezpečuje to najmä SDV v rezorte, ktorý si vyžaduje podporu, propagáciu a hľadanie efektívnych riešení na pretrvávajúce nedostatky pri jeho implementácii.
- Naďalej je potrebné posilňovať spoluprácu subjektov participujúcich na odbornom vzdelávaní a príprave v rámci rezortu, aj medzirezortnú spoluprácu.

3 Ciele a priority koncepcie

Odborným vzdelávaním sa má budovať funkčná, efektívna, hospodárna a kvalitná sieť SOŠ a podporiť vzdelávanie v oblastiach, ktoré majú perspektívu a sú žiadané na trhu práce.

Ciele koncepcie vychádzajú z aktuálnych zistení súvisiacich so zabezpečovaním stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy v rezorte a sú v súlade s hlavnými tézami Programového vyhlásenia vlády SR za oblasť školskej politiky so zameraním na regionálne školstvo: *„Strategickým cieľom vlády je efektívne fungujúce regionálne školstvo poskytujúce kvalitnú výchovu a vzdelávanie, reagujúce na aktuálne i očakávané potreby jednotlivca a spoločnosti a osobitne na potreby hospodárskej praxe...“*

Ciele koncepcie sú v súlade aj s Národným programom rozvoja výchovy a vzdelávania, ktorý deklaruje kvalitné odborné vzdelávanie a prípravu reagujúcu na aktuálne

a očakávané potreby praxe, zlepšenie mechanizmov zosúladenia vzdelávania a trhu práce a zvýšenie kvality výchovno-vzdelávacieho procesu.

V nadväznosti na uvedené priority si koncepcia stanovuje za základný cieľ **koordináciou na celoštátnej úrovni prispieť k profilácii absolventov stredného odborného vzdelávania a prípravy v rezorte dopravy a výstavby v súlade s potrebami štátu, požiadavkami trhu práce, podľa možností a podmienok SOŠ a ďalších participujúcich stredných škôl, študijných a učebných odborov a na základe schopností a záujmu žiakov.**

Vychádzajúc zo základného cieľa si koncepcia stanovuje za špecifické ciele:

- 1. rozvíjať systém stredného odborného vzdelávania v rezorte pripravujúceho žiakov na úspešné uplatnenie sa na trhu práce,**
- 2. podporovať optimalizáciu siete SOŠ a ďalších stredných škôl, študijných a učebných odborov s rezortným zameraním podľa požiadaviek trhu práce,**
- 3. propagovať odborné vzdelávanie a prípravu, rozvíjať záujem žiakov základných škôl o štúdium na SOŠ v rámci odborov pripravujúcich pre rezort,**
- 4. budovať vzťah žiakov SOŠ k budúcej profesii, podporovať rozvíjanie kľúčových kompetencií a praktických zručností na vykonávanie budúcej profesie,**
- 5. rozvíjať spoluprácu zamestnávateľov a SOŠ v rámci rezortu,**
- 6. podporovať rozvoj SDV v odvetviach rezortu,**
- 7. rozvíjať aktívnu spoluprácu subjektov zúčastnených v procese realizácie odborného vzdelávania a prípravy v rezorte,**
- 8. podporovať celoživotné vzdelávanie pre uplatnenie sa v rezortných profesiách.**

Ciele sú aktualizovanou verziou a doplnením cieľov stanovených koncepciou z roku 2014 a budú sa naplňovať prostredníctvom opatrení a nadväzujúcich aktivít, ktoré sú konkretizované v popise pracovného postupu na zabezpečenie zmien vyplývajúcich z koncepcie – **v realizačnom pláne koncepcie.**

Ciele stanovené koncepciou z roku 2014 je možné v súčasnosti považovať za splnené:

- Participácia na spružnení existujúceho školského vzdelávacieho systému s cieľom jeho vyššej reakčnej schopnosti na potreby trhu práce bola počas štvorročného obdobia zabezpečovaná najmä aktívnou účasťou zástupcov rezortu na zasadnutiach Rady vlády SR pre odborné vzdelávanie a prípravu, jej pracovných skupín, Národnej Rady pre vzdelávanie a kvalifikáciu, Aliancie sektorových rád a rezortných sektorových rád (odborné stanoviská k predkladaným materiálom, príprava Národnej sústavy kvalifikácií, Národnej sústavy povolání).
- Na základe požiadaviek zamestnávateľov a sociálnych partnerov bola podporovaná zmena a reštrukturalizácia aktuálnej siete stredných škôl, SOŠ a platných študijných a učebných odborov v súlade s potrebami praxe (identifikácia a podpora potrieb zástupcov trhu práce v rámci rezortného sociálneho dialógu, vypracovávanie stanovísk k štátnym vzdelávacím programom, vyjadrovanie sa k návrhom na optimalizáciu siete škôl pripravujúcich pre rezort).
- Bolo podporované vytváranie nových študijných a učebných odborov v súlade s potrebami praxe (posudzovanie návrhov nových študijných a učebných odborov na základe získaných informácií o potrebách trhu práce, podpora experimentálneho overovania žiadaných odborov).
- Uskutočňovala sa spolupráca s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR pri úprave obsahu odbornej prípravy na účely akceptácie dokladov o vzdelaní vo vybraných profesiách v SR, aj v zahraničí.
- Podporovali sa technické, technologické, informačné a komunikačné inovácie smerujúce k vytváraniu nových pracovných miest v rezorte (vypracovávanie odborných stanovísk).

- Zabezpečovali sa propagačné aktivity na podporu vzdelávania pre rezortné profesie a na motiváciu detí a mládeže k voľbe budúcej profesie v rámci rezortu (propagácia na webovom sídle ministerstva v zložke „Odborné vzdelávanie a príprava žiakov“, vyhlásenie súťaží pre SOŠ v rezorte, podpora ďalších súťaží pre rezortné SOŠ, organizovanie dní kariérového poradenstva Kam po skončení základnej školy – ŠTUDUJ DOPRAVU, zriadenie webovej stránky www.studuj dopravu.sk).
- Aktívne sa spolupracovalo na tvorbe Integrovaného systému typových pozícií, Národnej sústavy povolání a Národnej sústavy kvalifikácií, podporoval sa proces uznávania neformálneho a informálneho vzdelávania v rezortných odvetviach (aktívne členstvo v sektorových radách).
- Uskutočňovala sa pravidelná koordinácia činností subjektov zúčastnených v procese tvorby a realizácie odborného vzdelávania prípravy v rezorte (iniciovali sa stretnutia odborníkov na pôde ministerstva, bola zriadená rezortná pracovná skupina pre koordináciu odborného vzdelávania).

4 Zásadné programové zmeny na dosiahnutie cieľov koncepcie

K napĺňaniu cieľov koncepcie patria aj programové zmeny reflektujúce na aktuálne problémy odborného vzdelávania v rezorte a ponúkajúce riešenia v nadväznosti na nadobudnuté poznatky z prostredia odborného školstva a trhu práce. Programové zmeny si vyžadujú viacero systémových krokov a zahŕňajú:

- **zmeny v právnej úprave (vrátane zmien v štátnych vzdelávacích programoch, v sústave SOŠ a odborov vzdelávania),**
- **požiadavky na zabezpečenie vzdelávania pre jednotlivé profesie,**
- **prevenciu rizík ovplyvňujúcich napĺňanie cieľov koncepcie (SWOT analýza).**

4.1 Zmeny v právnej úprave

Je žiaduce, aby v súčasnosti bolo vytvorené právne prostredie eliminujúce aktuálne nedostatky odborného vzdelávania, ktoré vyplývajú z aplikačnej praxe. Požiadavky rezortu na zmeny v právnej úprave (vo vzťahu k vymedzeným cieľom, opatreniam a aktivitám koncepcie) sa týkajú najmä uplatňovania SDV v praxi (v nadväznosti na kapitolu 2.3.5).

Zákon o odbornom vzdelávaní s účinnosťou od 1. septembra 2018 rieši viaceré problémy aplikačnej praxe aj v súlade s požiadavkami a potrebami rezortu, ktorými sú najmä:

- prechod z určovania počtu tried na určovanie najvyššieho počtu žiakov pre jednotlivé študijné a učebné odbory samosprávnym krajom v rámci preneseného výkon štátnej správy,
- zrušenie krátenia mzdového normatívu pri SDV,
- príspevok zamestnávateľom na zabezpečenie praktického vyučovania v SDV,
- zníženie administratívnej náročnosti postupov pri vstupe do SDV,
- rozšírenie definície pracoviska praktického vyučovania o organizácie združujúce zamestnávateľov s cieľom podporiť vstup malých a stredných podnikateľov do SDV.

Ďalšie požiadavky rezortu na zmeny v právnej úprave odborného vzdelávania a v štátnych vzdelávacích programoch zahŕňujú najmä:

- umožnenie vstupu žiakom druhého ročníka do SDV (záujem o vstup do duálneho vzdelávania prejavujú aj žiaci vo vyšších ročníkoch, ktorých pracovné návyky, vedomosti a zručnosti sú na vyššej úrovni, čo je pre vzdelávanie v SDV výhodou),
- umožnenie uplatňovania nákladov na SDV pre subjekty verejnej a štátnej správy ako ekonomicko-oprávnené výdavky v súlade s rozpočtovými pravidlami,
- úpravu tlačíva „Prihláška na strednú školu“ vloženie údajov týkajúceho sa záujmu žiaka o štúdium v SDV,
- zadefinovanie pojmov „príbuzné študijné odbory a príbuzné učebné odbory“,

- oslobodenie zamestnávateľov od platenia dane z pridanej hodnoty pri bezplatnom poskytovaní odbornej praxe školám,
- navrátenie zhotovenia stavieb do viazaných živností a ich podmienenie odborným vzdelávaním,
- prijatie opatrení na znižovanie odchodu absolventov SOŠ do zahraničia,
- vymedzenie podmienok a prostriedkov efektívnej propagácie stredného odborného vzdelávania nad rámec možností, ktoré ponúka kariérové poradenstvo,
- riešenie financovania podpory a propagácie stredného odborného vzdelávania prostredníctvom rezortov.

4.2 Požiadavky na zabezpečenie vzdelávania pre jednotlivé profesie

V nadväznosti na prognózy vývoja zamestnanosti v odvetviach rezortu je potrebné vymedziť **požiadavky na zabezpečenie primeraného odborného vzdelávania na nasledujúce roky.**

V oblasti železničnej dopravy sa v budúcnosti očakáva zvyšovanie výkonov v osobnej doprave (bezplatné cestovanie študentov a dôchodcov), v nákladnej doprave, aj intermodálnej preprave. Zamestnanosť ovplyvní najmä zlepšovanie kvality železničnej infraštruktúry, ktorá predpokladá zvýšenú potrebu technických pracovníkov prednostne pre oblasť interoperability. Na základe uvedeného vzdelávanie bude potrebné zabezpečovať najmä v nasledujúcich odboroch: **3758 K operátor prevádzky a ekonomiky dopravy, 3759 K komerčný pracovník v doprave, 3760 M prevádzka a ekonomika dopravy, 3765 M technika a prevádzka dopravy, 3767 M dopravná akadémia, 3762 H železničiar** a v novom študijnom odbore **3770 H mechanik železničnej prevádzky** (od 1. septembra 2018 v experimentálnom overovaní).

Cestná osobná doprava sa bude rozvíjať prednostne v tých lokalitách, ktoré nedisponujú železničnou infraštruktúrou. Posilní sa postavenie mestskej hromadnej dopravy z dôvodu opatrení, ktoré prijímajú mestá a obce v oblasti mobility. V cestnej nákladnej doprave sa bude rozvíjať najmä kamiónová preprava, aj ako súčasť intermodálnej prepravy. Trend zavádzania autonómnych vozidiel si bude vyžadovať univerzálne zamerané študijné odbory. Odborné vzdelávanie bude potrebné posilniť v odboroch: **3757 L dopravná prevádzka, 3759 K komerčný pracovník v doprave, 3760 M prevádzka a ekonomika dopravy, 3764 Q logistika a manažment v cestnej preprave, 3765 M technika a prevádzka dopravy a 3767 M dopravná akadémia.**

Letecká doprava bude mať v rámci modernizácie letísk značný potenciál rozvoja, vodná doprava sa bude zameriavať prednostne na rozvoj infraštruktúry. V odbornom vzdelávaní by mali byť zastúpené odbory: **3759 K komerčný pracovník v doprave, 3760 M prevádzka a ekonomika dopravy, 3765 M technika a prevádzka dopravy, 3767 M dopravná akadémia a 3776 K mechanik lietadiel so zameraním na 01 – mechanika a 02 – avionika.** Z dôvodu absencie odborného vzdelávania v učebnom odbore **3766 H lodník** bude podporované obnovenie výučby odboru.

Univerzálne uplatnenie pre všetky druhy dopravy budú mať nasledujúce odbory skupiny 37:

- **3759 K komerčný pracovník v doprave,**
- **3760 M prevádzka a ekonomika dopravy,**
- **3765 M technika a prevádzka dopravy,**
- **3767 M dopravná akadémia.**

Pre výstavbu dopravnej infraštruktúry budú potrební aj absolventi niektorých odborov skupiny 36: **3650 M staviteľstvo, 3659 L stavebníctvo a 3692 M geodézia, kartografia a kataster.**

Perspektívne odvetvie elektronických komunikácií vytvára priestor pre špecialistov, ktorými sú absolventi stredných, ale aj vysokých škôl. V kontexte cieľov Národnej politiky pre elektronické komunikácie do roku 2020 bude potrebné rozvíjať stredné odborné

vzdelávanie v dvoch odboroch patriacich do rezortnej pôsobnosti: **3739 M elektrotechnika v doprave a telekomunikáciách a 3778 K technik informačných a telekomunikačných technológií.**

Rozvojové zámery v oblasti poštových služieb predpokladajú modernizáciu používaných technológií a vznik nových produktov. Budú sa ponúkať finančné, elektronické, logistické, administratívne a ďalšie služby, pre výkon ktorých bude potrebné posilniť vzdelávanie v odbore **3795 K klientsky manažér pošty.**

V stavebníctve sa očakáva ďalší rozvoj v oblasti výstavby bytov, rodinných domov, obnovy fondu bytových a nebytových domov, výstavby dopravnej infraštruktúry, obnovy a údržby ciest. Odborné vzdelávanie bude potrebné zabezpečovať **prednostne v tých odboroch skupiny 36, v ktorých bolo zabezpečované v školskom roku 2017/2018** (odbornosti sú uvedené v prílohe č. 2), aj **v učebnom odbore 3672 H kamenár s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce.** Zároveň sa zintenzívni odborná príprava (formou ďalšieho vzdelávania) pre tzv. zelené profesie. Plánuje sa tiež predloženie návrhu na zaradenie nového učebného odboru **operátor stavebných strojov a mechanizmov** do experimentálneho overovania.

Cestovný ruch sa bude orientovať na zvýšenie kvality a rozsahu ponúkaných služieb (rezervy sú najmä v kúpeľníctve a agroturistike). V rámci odvetvia boli v roku 2017 identifikované viaceré pracovné pozície trvale ponúkajúce väčší počet voľných pracovných miest, z tohto dôvodu bude potrebné zabezpečovať odborné vzdelávanie najmä **v tých odboroch skupiny 63 a 64 so zameraním na cestovný ruch, v ktorých bolo zabezpečované aj v školskom roku 2017/2018** (príloha č. 2). Je však žiaduce, aby počet študujúcich bol zosúladený s aktuálnymi aj budúcimi potrebami trhu práce.

4.3 Prevencia rizík ovplyvňujúcich napĺňanie cieľov koncepcie

Medzi analytické techniky použiteľné na identifikáciu **potenciálnych rizík napĺňania cieľov koncepcie** patrí SWOT analýza – zhodnotenie silných a slabých stránok, možných príležitostí a ohrození dosahovania cieľov (plnenia opatrení, realizácie aktivít). Na základe výsledkov analýzy bude potrebné usmerňovať postupy pri uskutočňovaní systémových krokov.

Silné stránky	Slabé stránky
- pomerne stabilný prierezový rezort podporujúci rozvoj hospodárstva, - dostatočný počet SOŠ pripravujúcich pre rezort, - situovanie rezortných SOŠ v rámci celej krajiny, - ochota učiteľov SOŠ k ďalšiemu vzdelávaniu, - efektívne monitorovanie a analýzy odborného vzdelávania v rezorte a potrieb trhu práce pre rezortné profesie, - potenciál pre vytváranie pracovných miest, - propagácia stredného odborného vzdelávania v rámci rezortu prostredníctvom podujatí „Dni kariérového poradenstva“ a webových portálov.	- klesajúci záujem o odborné vzdelávanie u žiakov základných škôl, - klesajúci počet žiakov SOŠ v rezorte, - nedostatočná informovanosť o možnostiach štúdia na SOŠ s rezortným zameraním, - nedostatočné vybavenie odborných učební SOŠ modernými materiálno-technickými prostriedkami, - odborné vzdelávanie považované za menejcenné v porovnaní s akademickým štúdiom, - kvalifikovaní absolventi SOŠ nevykonávajúci vyštudovanú profesiu, - nevyhovujúci imidž robotníckych profesií, - vysoký priemerný vek zamestnancov v rezortných odvetviach, - výrazný nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily v rezortných profesiách, - obmedzené kompetencie koordinátora odborného vzdelávania a prípravy v rezorte na celoštátnej úrovni.

Príležitosti	Ohrozenia
- užšia spolupráca subjektov participujúcich na odbornom vzdelávaní a zlepšenie komunikácie medzi nimi (činnosť rezortnej pracovnej skupiny), - zvýšenie marketingových aktivít SOŠ a propagácie profesií zo strany zamestnávateľov, - dobudovanie a zmodernizovanie materiálno-technickej základne škôl s využitím dostupných finančných prostriedkov vrátane fondov EÚ, - priestor na celoživotné vzdelávanie pedagogických zamestnancov, - európska dimenzia vzdelávania (Európsky kvalifikačný rámec, Národná sústava kvalifikácií), - optimalizácia počtu SOŠ, študijných a učebných odborov s prihliadaním na potreby regiónov, - budovanie rezortných COVP v rámci regiónov, - podpora a propagácia SDV v rezorte.	- nedostatok finančných prostriedkov na investície do SOŠ a na odmeňovanie učiteľov, - nepriaznivý demografický vývoj (nízky rast populácie a jej starnutie), - rýchlo sa meniace požiadavky a potreby trhu práce, - rýchle tempo inovácií v technológiách a zaostávanie ich zavádzania do odborného vzdelávania žiakov, - doposiaľ nedostatočné prepojenie odborného vzdelávania s potrebami praxe, - odchod kvalifikovaných absolventov SOŠ do zahraničia za vyšším ohodnotením pracovnej sily, - študijné a učebné odbory s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce, - aplikačné problémy implementácie SDV do praxe, - nedostatočná aktualizácia podkladových databáz.

5 Realizačný plán

Pracovný postup na zabezpečenie zmien vyplývajúcich z koncepcie

Cieľ	Opatrenie	Aktivita	Termín	Spolupráca s ministerstvom
1. Rozvíjať systém stredného odborného vzdelávania v rezorte pripravujúceho žiakov na úspešné uplatnenie sa na trhu práce				
1.1	Analyzovať vývoj zamestnanosti v odvetviach rezortu, vývoj SOVP v rezorte a identifikovať potreby trhu práce na účely plánovania odborného vzdelávania	Zabezpečovať pravidelné získavanie informácií o potrebách trhu práce, zamestnanosti, stave a vývoji SOVP v rezorte	raz ročne	VÚD, MŠVVŠ SR, ŠIOV v rámci NP Duál, SO a PO
		V rámci sociálneho dialógu identifikovať požiadavky sociálnych partnerov týkajúce sa OVP	podľa zasadnutí odvetvových tripartít	SO a PO, zástupcovia odborových zväzov
		Uplatňovať zistenia pri koncepcnej, propagačnej, prezentačnej činnosti, plánovaní a pri odborných rokovaníach na podporu SOVP v rezorte	trvale	subjekty zúčastnené v procese tvorby a realizácie OVP v rezorte
		Iniciovať využitie zistení pri aktualizácii regionálnych stratégií výchovy a vzdelávania v jednotlivých krajoch	pri aktualizácii regionálnych stratégií	RPS, VÚC
1.2	Podporovať prepojenie OVP s požiadavkami zamestnávateľov	Podporovať vznik a napĺňanie zmlúv/dohôd o spolupráci medzi zamestnávateľmi, SOŠ, príp. ďalšími SŠ a zriaďovateľmi škôl	trvale	zamestnávatelia, SOŠ a SŠ, SO a PO, VÚC
		Presadzovať zabezpečovanie odborného výcviku a odbornej praxe priamo na pracoviskách u zamestnávateľov	trvale	SOŠ a SŠ, SO a PO, VÚC
1.3	Podporovať ďalšie vzdelávanie odborných pedagogických zamestnancov a rast ich kvalifikačných a odborných predpokladov pri využívaní moderných technológií v prepojení s potrebami zamestnávateľov	Napomáhať skvalitneniu ďalšieho odborného vzdelávania odborných pedagogických zamestnancov lektormi z praxe, napomáhať poskytnutiu stáží pre učiteľov odborných predmetov a majstrov odbornej výchovy priamo u zamestnávateľov a podporovať vzdelávanie učiteľov odborných predmetov v cudzom jazyku	trvale	MŠVVŠ SR, VÚC, SOŠ a SŠ, zamestnávatelia, SO a PO
		Napomáhať účasti odborných pedagogických zamestnancov na konferenciách a workshopoch predstavujúcich moderné informačno-komunikačné technológie využiteľné pri výučbe	podľa ponuky konferencií a workshopov	VÚC, SOŠ a SŠ
		Pravidelne informovať SOŠ príp. ďalšie SŠ o možnostiach využívania dostupných finančných prostriedkov vrátane prostriedkov EÚ na obnovenie materiálno-technického vybavenia škôl a zabezpečenie najnovších technológií pre vyučovanie odborných predmetov	v nadväznosti na vyskytujúce sa možnosti	RPS, MŠVVŠ SR, VÚC, SO a PO
1.4	Posudzovať materiály v oblasti rozvoja OVP s dôrazom na potreby rezortu	Vypracovávať odborné stanoviská k materiálom predkladaných na rokovanie vlády SR a Rady vlády SR pre OVP, príp. ďalších subjektov	podľa harmonogramu zasadnutí	subjekty zúčastnené v procese tvorby a realizácie OVP v rezorte
2. Podporovať optimalizáciu siete SOŠ a ďalších stredných škôl, študijných a učebných odborov s rezortným zameraním podľa požiadaviek trhu práce				
2.1	Podporovať zmeny a rozvoj siete SOŠ a ďalších SŠ s ohľadom na potreby trhu práce v rámci	V rámci optimalizácie SOŠ a ďalších SŠ podporiť rozvoj škôl, ktoré sú schopné prijať žiakov zo vzdialenejších miest a poskytnúť im ubytovanie a ktoré majú materiálne a personálne predpoklady na	podľa potreby	MŠVVŠ SR, VÚC

2.2	rezortu	vyučovanie odborov pre rezortné potreby		
		Návrhom počtu žiakov prvých ročníkov SOŠ koordinovať a regulovať OVP podľa aktuálnych, aj budúcich potrieb trhu práce	podľa potreby	RPS, VÚC, SO a PO
	Podporovať vytváranie štruktúry študijných a učebných odborov zodpovedajúcej požiadavkám trhu práce a zohľadňujúcej špecifiká regiónov	Podporiť odstraňovanie duplicitných odborov v SOŠ a ďalších SŠ, ktoré sú v geografickej blízkosti	podľa potreby v súlade s požiadavkami pracovného trhu	MŠVVŠ SR, VÚC, SO a PO
		Iniciovať zmeny a reštrukturalizácie študijných a učebných odborov na základe potrieb regiónov	podľa potreby	MŠVVŠ SR, VÚC, SO a PO
2.3	Posudzovať návrhy nových študijných a učebných odborov v nadväznosti na potreby pracovného trhu v rezorte	Reagovať na novovznikajúce požiadavky trhu práce a podporovať experimentálne overovanie nových študijných a učebných odborov v rámci rezortu	podľa potreby	MŠVVŠ SR, ŠIOV
		Vypracovávať odborné stanoviská k návrhom nových študijných a učebných odborov	trvale	subjekty zúčastnené na procese tvorby a realizácie OVP v rezorte
3. Propagovať odborné vzdelávanie a prípravu, rozvíjať záujem žiakov základných škôl o štúdium na SOŠ v rámci odborov pripravujúcich pre rezort				
3.1	Zvyšovať povedomie žiakov ZŠ a rodičov o možnostiach štúdia na SOŠ príp. ďalších SŠ so zameraním na rezortné profesie a zvyšovať informovanosť verejnosti o rezortných profesiách	Na webovom sídle ministerstva spravovať a pravidelne aktualizovať zložku Odborné vzdelávanie a príprava žiakov	trvale	RPS
		Zabezpečovať pravidelné spravovanie a aktualizáciu webovej stránky „studuj dopravu.sk“ v spolupráci s SPŠD Trnava a pripraviť obdobné webové stránky v spolupráci s vybranými SOŠ na účely propagácie OVP pre ďalšie odvetvia rezortu (vrátane propagácie nadväzujúcich povolání)	trvale, príprava nových webových stránok do 31.12.2021	RPS, SPŠD Trnava, vybrané SOŠ
		Využívať dostupné sociálne siete a médiá na propagáciu OVP v rezorte a rezortných povolání	trvale	RPS, ŠIOV v rámci NP Duál
		Podporovať dni otvorených dverí a iné náborové aktivity SOŠ a ďalších SŠ	trvale	RPS, SOŠ a SŠ, SO a PO
		Spolupracovať najmä s MŠVVŠ SR, ŠIOV, SOŠ, zriaďovateľmi ZŠ a sociálnymi partnermi pri zvyšovaní povedomia verejnosti o príprave na rezortné povolania	trvale	MŠVVŠ SR, RPS, ŠIOV, SOŠ a SŠ, SO a PO, odborové zväzy, zriaďovatelia ZŠ
3.2	Podporovať kariérové poradenstvo u žiakov ZŠ	Organizovať dni kariérového poradenstva Kam po skončení základnej školy – ŠTUDUJ DOPRAVU na propagáciu SOVP v doprave (vrátane poštových služieb), pravidelne v regiónoch Slovenska	každoročne	RPS, SO a PO, SOŠ
		Zabezpečiť dni kariérového poradenstva pre žiakov ZŠ na propagáciu SOVP v stavebníctve, príp. cestovnom ruchu, v súlade s potrebami trhu práce a regiónov	do 30.6.2020	RPS, SOŠ a SŠ, SO a PO
4. Budovať vzťah žiakov SOŠ k budúcej profesii, podporovať rozvíjanie kľúčových kompetencií a praktických zručností na vykonávanie budúcej profesie				
4.1	Organizovať súťaže pre SOŠ so zameraním na rozvoj tvorivého	Organizovať zo strany ministerstva, SOŠ, zamestnávateľov a SO súťaže pre žiakov SOŠ s dôrazom na rozvoj ich praktických	každoročne	MH SR, RPS, SOŠ, SO a PO

	myslenia žiakov a ich praktických zručností pre vykonávanie budúcej profesie, podporovať odborné súťaže pre SOŠ	zručností pre vykonávanie budúcej profesie v rámci rezortu Oceňovať zo strany ministerstva, zamestnávateľov a SO výhercov odborných súťaží pre žiakov SOŠ a podporovať účasť žiakov SOŠ v odborných súťažiach v SR aj v zahraničí	každoročne	SO a PO
5. Rozvíjať spoluprácu zamestnávateľov a SOŠ v rámci rezortu				
5.1	Napomáhať budovaniu COVP v rámci rezortu, podporovať vznik rezortných COVP vo všetkých regiónoch Slovenska	Monitorovať kvalitu COVP v rezorte, ich finančnú podporu, podporovať vznik rezortných COVP v regiónoch Slovenska a na školách, ktoré pripravujú žiakov v dennom aj externom štúdiu	každoročne	VÚC, MŠVVŠ SR, ŠIOV, SO a PO, SOŠ
5.2	Podporovať štipendijné programy a ďalšie programy zamestnávateľov pre SOŠ	Propagovať a podporovať rozvoj štipendijných a ďalších vzdelávacích programov zamestnávateľov v rezorte určených pre žiakov SOŠ (ako prípravu na vykonávanie konkrétneho povolania)	trvale	SO a PO
5.3	Podporovať zamestnávanie absolventov SOŠ v rezortných profesiách	Iniciovať skvalitnenie zamestnaneckých programov a benefitov na účely motivácie absolventov SOŠ k voľbe povolania v rámci rezortu	podľa potreby	SO a PO
		Podporovať akceptáciu dokladov o vzdelaní pre rezortné profesie získané v zahraničí	podľa potreby	MŠVVŠ SR
6. Podporovať rozvoj SDV v odvetviach rezortu				
6.1	Pomáhať úspešnej implementácii SDV vo všetkých odvetviach rezortu	Riešiť problémy vyplývajúce z implementácie SDV do praxe v podmienkach rezortu v spolupráci s odbornou verejnosťou	trvale	MŠVVŠ SR, ŠIOV v rámci NP Duál, RPS, SOŠ, SO a PO
		Zabezpečiť a pravidelne aktualizovať údaje o počte škôl, zamestnávateľov a žiakov v rezorte participujúcich v SDV	každoročne	ŠIOV v rámci NP Duál, SO a PO
6.2	Podporovať informovanosť verejnosti o SDV v rezorte, o možnostiach a výhodách systému	Podporovať vznik centier orientácie na povolanie pre rozvoj duálneho vzdelávania	trvale	ŠIOV v rámci NP Duál, SO a PO
		Poskytovať aktuálne informácie o SDV v rezorte prostredníctvom webových stránok, médií, propagačných materiálov a osobných stretnutí	trvale	ŠIOV v rámci NP Duál, RPS, SO a PO
6.3	Podporovať zapojenie sa čo najväčšieho počtu zamestnávateľov a SOŠ v rezorte do SDV	Spolupracovať v rámci NP Duál na podpore a propagácii duálneho vzdelávania v podmienkach rezortu	počas trvania projektu	ŠIOV v rámci NP Duál
		Podporovať zapojenie malých a stredných podnikov do SDV využitím poskytovania praktického vyučovania organizáciou združujúcou zamestnávateľov	podľa potreby	MŠVVŠ SR, ŠIOV v rámci NP Duál, SO a PO
7. Rozvíjať aktívnu spoluprácu subjektov zúčastnených v procese realizácie odborného vzdelávania a prípravy v rezorte				
7.1	Koordinovať činnosti subjektov zúčastnených v procese realizácie OVP v rezorte, vytvoriť platformu pre odbornú komunikáciu	Organizovať zasadnutia rezortnej pracovnej skupiny minimálne dvakrát ročne	každoročne február/marec a september/október	
		Organizovať najmenej raz ročne workshop/konferenciu pre odborníkov z oblasti OVP k zvolenej téme	každoročne	RPS
		Aktívne sa zúčastňovať na zasadnutiach v rámci sociálneho dialógu	podľa zasadnutí	SO a PO, zástupcovia

7.2		v rezorte k téme o odbornom vzdelávaní	odvetvových tripartít	odborových zväzov
		Aktívne sa zúčastňovať na zasadnutiach Rady vlády SR pre OVP, jej pracovných skupín, Národnej Rady pre vzdelávanie a kvalifikáciu, Aliancie sektorových rád, rezortných sektorových rád	podľa harmonogramu zasadnutí	členovia jednotlivých inštitúcií
	Rozvíjať a skvalitniť spoluprácu SOŠ s rezortnými SO a PO	Prostredníctvom organizovania konferencií, workshopov a pracovných stretnutí zintenzívniť spoluprácu SOŠ a ďalších SŠ s SO a PO	podľa potreby	SOŠ a SŠ, SO a PO
8. Podporovať celoživotné vzdelávanie pre uplatnenie sa v rezortných profesiách				
8.1	Propagovať a rozvíjať celoživotné vzdelávanie v rámci prípravy na rezortné profesie (od základného vzdelávania cez stredné a vysoké školy až po ďalšie vzdelávanie záujemcov o rezortné profesie)	Podporovať SOŠ príp. SŠ a vysoké školy v oblasti popularizácie vedy, techniky a IKT na účely skvalitnenia prípravy na rezortné profesie	trvale	SOŠ a SŠ, VŠ
		Iniciovať spoluprácu SOŠ so ZŠ pri využití priestorov a materiálno-technického vybavenia SOŠ na realizáciu hodín pracovnej resp. technickej výchovy a na predstavenie študijných a učebných odborov pripravujúcich pre rezort	podľa potreby	ZŠ, SOŠ
		Propagovať tematicky zamerané exkurzie do SOŠ, vysokých škôl a u zamestnávateľov v odvetviach rezortu	podľa potreby	RPS, SO a PO
8.2	Spolupracovať s MŠVVŠ SR, ŠIOV a zamestnávateľmi pri nastavení efektívnych foriem ďalšieho a kvalifikačného vzdelávania pre potreby rezortu	Podporovať otváranie kvalifikačných študijných odborov na SOŠ s možnosťou využívania externej formy štúdia	podľa potreby	MŠVVŠ SR, ŠIOV, SOŠ, SO a PO
		Podporovať a propagovať rôzne formy ďalšieho vzdelávania ako prípravy na rezortné profesie, určené pre verejnosť	podľa potreby	SOŠ, SO a PO
8.3	Využívať možnosti uplatnenia sa na trhu práce ponúkaných NSK, NSP a ISTP	Propagovať a podporovať získavanie čiastočnej a úplnej kvalifikácie pre rezortné profesie neformálnym a informálnym vzdelávaním	trvale	MŠVVŠ SR, MPSVR SR
		Iniciovať obnovenie aktívnej činnosti sektorových rád	podľa potreby	Aliancia sektorových rád

Zoznam použitých skratiek v realizačnom pláne koncepcie:

COVP	Centrum odborného vzdelávania a prípravy
EÚ	Európska únia
IKT	informačné a komunikačné technológie
ISTP	Integrovaný systém typových pozícií
MH SR	Ministerstvo hospodárstva SR
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
MŠVVŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
NP Duál	Národný projekt Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality odborného vzdelávania a prípravy
NSK	Národná sústava kvalifikácií
NSP	Národná sústava povolání
OVP	odborné vzdelávanie a príprava
RPS	rezortná pracovná skupina

SDV	systém duálneho vzdelávania
SPŠD	Stredná priemyselná škola dopravná
SŠ	stredné školy
SOŠ	stredné odborné školy
SO a PO	stavovské organizácie a profesijné organizácie
SOVP	stredoškolské odborné vzdelávanie a príprava
ŠIOV	Štátny inštitút odborného vzdelávania
VŠ	vysoké školy
VÚC	vyššie územné celky
VÚD	Výskumný ústav dopravný, a. s.
ZŠ	základné školy

6 Záver

Koncepcia, jej ciele, opatrenia a aktivity vymedzené na účely naplňania cieľov, ako aj zastúpenie rezortu v orgánoch pre odborné vzdelávanie a prípravu (v kontexte pôsobností a úloh vyplývajúcich najmä zo zákona o odbornom vzdelávaní) sú rámcom budúceho fungovania systému stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy v podmienkach rezortu. Koncepcia ako otvorený a flexibilný dokument bude neustále prístupná zmenám a aktualizácii na základe potrieb trhu práce a ďalších zmien vyplývajúcich z vývoja odvetví rezortu. Naplňanie cieľov koncepcie bude ministerstvo priebežne sledovať a vyhodnocovať.

Prílohy

Príloha 1

Zoznam centier odborného vzdelávania a prípravy v rezorte

Skupina odborov	Názov COVP	Názov, adresa školy, ktorá pôsobí ako COVP
36	COVP pre stavebníctvo	SOŠ stavebná Emila Belluša, Staničná 4, Trenčín
36	COVP pre stavebníctvo	SOŠ stavebná, Tulipánová 2, Žilina
36	COVP pre stavebníctvo	SOŠ technická, Kukučínova 23, Košice
36	COVP pre stavebníctvo	SOŠ, Ivanská cesta 21, Bratislava
36	COVP pre stavebníctvo	SOŠ, Nábrežie mládeže 1, Nitra
36	COVP pre stavebníctvo	SOŠT, Volgogradská 1, Prešov
36	COVP pre stavebníctvo	Spojená škola, Kremnička 10, Banská Bystrica
37	COVP pre dopravu, pošty a telekomunikácie	Dopravná akadémia, Školská 66, Trenčín
63/64	COVP pre gastronómiu, hotelierstvo, obchod a služby	Hotelová akadémia Jána Andraščíka, Pod Vinbargom 3, Bardejov
63/64	COVP pre gastronómiu, hotelierstvo a turizmus	Hotelová akadémia Otta Brucknera, Mudr. Alexandra 29, Kežmarok
63/64	COVP pre služby a gastronómiu	Hotelová akadémia, Čs. brigády 1804, Liptovský Mikuláš
63/64	COVP pre služby a gastronómiu	Hotelová akadémia, Hlinská 31, Žilina
63/64	COVP pre hotelierstvo a služby	SOŠ hotel. služieb a dopravy, Zvolenská cesta 83, Lučenec
63/64	COVP pre hotelierstvo a služby	SOŠ hotel. služieb a obchodu, Jabloňová 1351, Zvolen
63/64	COVP pre cestovný ruch, hotelové služby a obchod	SOŠ hotel. služieb a obchodu, Zdravotnícka 3, Nové Zámky
63/64	COVP pre hotelierstvo, obchod a služby	SOŠ obch. a služieb, Školská 4, Michalovce
63/64	COVP pre obchod, cestovný ruch a služby	SSOŠ, Dukelská 33, Giraltovce

Príloha 2

Prehľad študijných a učebných odborov v rámci skupín odborov vzdelávania 36, 37, 63 a 64 v školskom roku 2017/2018

Kód odboru	Názov odboru	Kód odboru	Názov odboru
36 - Stavebníctvo, geodézia a kartografia		3795K00	klientsky manažér pošty
3650M00	stavitel'stvo	3756L00	poštová prevádzka
3650M01	stavitel'stvo - pozemné stavitel'stvo	3757L00	dopravná prevádzka
3650M10	stavitel'stvo - stavebný manažment	3757L01	dopravná prevádzka - cestná a mestská doprava
3650M05	stavitel'stvo - požiarna ochrana	3758K00	operátor prevádzky a ekonomiky dopravy
3650N01	stavitel'stvo – pozemné stavitel'stvo	3759K00	komerčný pracovník v doprave
3650N10	stavitel'stvo – stavebný manažment	5759K07	komerčný pracovník v doprave – dopravná logistika
3656K00	operátor stavebnej výroby	3760M00	prevádzka a ekonomika dopravy
3658K00	mechanik stavebnoinštalčných zariadení	3760N00	prevádzka a ekonomika dopravy
3659L00	stavebníctvo	3762H00	železničiar
3661H00	murár	3764Q00	logistika a manažment v cestnej preprave
3663H00	tesár	3765M00	technika a prevádzka dopravy
3667K00	<i>technik vodár vodohospodár (exp.)</i>	3767M00	dopravná akadémia
3668H00	montér suchých stavieb	3776K01	mechanik lietadiel - mechanika
3673H00	kachliar	3776K02	mechanik lietadiel - avionika
3675H00	maliar	3778K00	technik informačných a telekomunikačných technológií
3678H00	inštalatér	63 - Ekonomika a organizácia, obchod a služby I	
3678G01	inštalatér – vodovodné zariadenia	6354M01	služby a súkromné podnikanie-hotelierstvo
3680H00	podlahár	6355M00	služby v cestovnom ruchu
3684H00	strechár	6314N00	cestovný ruch
3686F00	stavebná výroba	6314Q00	cestovný ruch
3686G00	stavebná výroba	6318Q00	manažment hotelov a cestovných kancelárií
3686G03	stavebná výroba – murárske práce	6323K00	hotelová akadémia
3686G04	stavebná výroba – stavebné práce	6323N00	hotelová akadémia
3686G06	stavebná výroba – stavebné zámočníctvo	6324M00	manažment regionálneho cestovného ruchu
3686G10	stavebná výroba – maliarske a natieračské práce	6336M00	<i>informačné technológie a informačné služby v cestovnom ruchu (exp.)</i>
3686G11	stavebná výroba – stavebné stolárstvo	64 - Ekonomika a organizácia, obchod a služby II	
3688H00	kominár	6468F00	<i>pomocník v kuchyni (exp.)</i>
3692M00	geodézia, kartografia a kataster	6489H00	hostinský, hostinská
3692N00	geodézia, kartografia a kataster	6421L00	spoločné stravovanie
3693K00	technik energetických zariadení budov	6432K00	<i>pracovník v hotelierstve a cestovnom ruchu (exp.)</i>
3697G 00	<i>stavebná výroba – stavebné práce (exp.)</i>	6444H00	čaišník, servírka
37 - Doprava, pošty a telekomunikácie		6444K00	čaišník, servírka
3739M00	elektrotechnika v doprave a telekomunikáciách	6445H00	kuchár
3739N00	elektrotechnika v doprave a telekomunikáciách	6445K00	kuchár
3792K00	poštový manipulát		

Príloha 3

Označenie stupňa vzdelania pre odbory v skupinách odborov vzdelávania 36, 37, 63 a 64

Písm.	Dosiahnuté vzdelanie
F	nižšie stredné odborné vzdelanie dvojročné vzdelávacie programy stredných odborných škôl (bývalé učilištia), odbory so zvlášť upravenými učebnými plánmi
G	nižšie stredné odborné vzdelanie s výučným listom žiaci odborných učilíšť s mentálnym postihnutím, ktorí získali odborné vzdelanie s výučným listom
H	stredné odborné vzdelanie bez maturity s výučným listom stredné odborné vzdelanie dosiahnuté absolvovaním stredoškolských nematuritných vzdelávacích programov, pri ktorých žiaci získajú výučný list
K	úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou a výučným listom úplné stredné odborné vzdelanie dosiahnuté absolvovaním vzdelávacích programov ukončených maturitou, pri ktorých žiaci získajú aj výučný list
L	úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou bez výučného listu – nadstavbové štúdium úplné stredné odborné vzdelanie dosiahnuté absolvovaním vzdelávacích programov ukončených maturitou pre absolventov učebných odborov
M	úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou bez výučného listu úplné stredné odborné vzdelanie dosiahnuté absolvovaním vzdelávacích programov ukončených maturitou s výnimkou programov uvedených v bode K
N	post sekundárne vzdelanie – pomaturitné pomaturitné kvalifikačné štúdium, pomaturitné inovačné štúdium, pomaturitné zdokonaľovacie štúdium
Q	vyššie odborné vzdelanie – absolventský diplom vyššie odborné vzdelanie dosiahnuté absolvovaním vzdelávacích programov ukončených absolventskou skúškou, pomaturitné štúdium špecializačné